

2018.087

Archeologienota Veurne Zwarte Nonnen

Verslag van Resultaten

Bert ACKE en Maarten BRACKE

14-6-2018

Titel: Archeologienota Veurne Zwarte Nonnen

Erkend archeoloog: Maarten Bracke, OE/ERK/Archeoloog/2015/00036

Auteurs: Bert Acke en Maarten Bracke

Kaartmateriaal opgemaakt door Archeopunt gcv; Uittreksels uit CartoWeb.be met toelating van het Nationaal Geografisch Instituut C18020 - www.ngi.be

Projectcode bureauonderzoek: 2018E195

Intern projectnummer: 2018.087

Locatiegegevens: Veurne Zwarte Nonnenstraat 28

Lambertcoördinaten onderzoeksgebied: X: 30160,1 en Y: 197285,52; X: 30207,3 en Y: 197343,40

Kadastergegevens: Veurne, afdeling 1, sectie A, perceel 388F (zie figuur 9)

Topografische kaart: zie figuur 7 en 8

Betrokken actoren: Bert Acke (assistent-archeoloog), Maarten Bracke (erkend archeoloog, assistent-aardkundige), Kris Van Quaethem (assistent-archeoloog) en Frans Borst, Herman Rosseau en Willy Verstraete (contactpersonen initiatiefnemer)

Wetenschappelijke advisering: /

Plaats en datum: Zelzate, 14/06/2018

© Acke & Bracke bvba, Leegstraat 170, 9060 Zelzate. De auteurs aanvaarden geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de auteurs.

1. INLEIDING	4
1.1. WETTELIJK KADER	4
1.2. ONDERZOEKSOPDRACHT	4
1.2.1. VRAAGSTELLING	4
1.2.2. RANDVOORWAARDEN	4
1.3. WERKWIJZE EN STRATEGIE	5
1.3.1. MOTIVERING ONDERZOEKSSTRATEGIE	5
1.3.2. ORGANISATIE VAN HET VOORONDERZOEK	6
1.3.3. ADVIES SPECIALISTEN	6
1.3.4. WETENSCHAPPELIJKE ADVISERING	6
1.3.5. SELECTIE BRONNEN	6
2. BUREAUONDERZOEK	7
2.1. HUIDIGE TOESTAND	7
2.2. GEPLANDE WERKEN	9
2.3. LANDSCHAPPELIJKE LIGGING	12
2.3.1. TOPOGRAFISCHE SITUERING	12
2.3.2. LANDSCHAPPELIJKE SITUERING	14
2.3.3. BODEMKUNDIGE SITUERING	16
2.3.4. GEOLOGISCHE SITUERING	16
2.4. HISTORISCHE SITUERING	19
2.5. ARCHEOLOGISCHE SITUERING	29
3. SYNTHESE	31
3.1. ARCHEOLOGISCH VERWACHTINGSPATROON	31
3.2. AFWEGING VERDER VOORONDERZOEK	31
3.3. BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN	33
4. SAMENVATTING	35
5. BIBLIOGRAFIE	37
6. BIJLAGES	38

1. Inleiding

1.1. Wettelijk kader

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen te Veurne Zwarte Nonnenstraat 28 (provincie West-Vlaanderen), gelegen binnen de afgebakende archeologische zone van de historische stadskern van Veurne, waarbij de totale oppervlakte van de betrokken percelen 300m² of meer bedraagt en de bodemingrepen groter zijn dan 100m², dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

1.2. Onderzoeksopdracht

1.2.1. Vraagstelling

- Zijn er archeologische of historische gegevens gekend over de site?
- Zijn er gegevens gekend dat de bodem (deels) verstoord is?
- Zijn er landschappelijke factoren die invloed kunnen hebben op de gaafheid van eventuele archeologische sporen?
- Wat is de impact van de geplande werken op het bodemarchief?
- Is er een archeologische site aanwezig? Zo ja, wat zijn de karakteristieken en de bewaringstoestand ervan? Wat is de relatie met het landschap? Welke waarde heeft de site?
- Wat is de te volgen strategie tijdens een eventueel verder onderzoek en welke bijkomende onderzoeksvragen moeten daarbij beantwoord worden?

1.2.2. Randvoorwaarden

Niet van toepassing.

1.3. Werkwijze en strategie

1.3.1. Motivering onderzoeksstrategie

In het bureauonderzoek wordt een zo duidelijk mogelijk beeld gevormd van de huidige archeologische, historische en landschappelijke informatie van het projectgebied en diens omgeving. Deze gegevens worden vergeleken met de geplande werken en de hiermee gepaard gaande verstoringen en vergravingen in de bodem. Het uiteindelijke doel is het bepalen of verder archeologisch onderzoek al dan niet aangewezen is.

Informatie over de afbakening van het plangebied en de geplande werkzaamheden werd aangeleverd via de initiatiefnemer door middel van ontwerpplannen en via mondelinge of schriftelijke communicatie. Om een zicht te krijgen op de huidige archeologische kennis van het plangebied en van de directe omgeving werd de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) geraadpleegd.¹ Deze online databank is uitsluitend toegankelijk voor geregistreerde gebruikers, hoofdzakelijk archeologen. Aanvullend werden verschillende historische kaarten geraadpleegd via Geopunt², de centrale toegangspoort tot geografische overheidsinformatie, en via Cartesius³, een databank die kaarten bundelt van het Nationaal Geografisch Instituut (NGI), de Koninklijke Bibliotheek, het Rijksarchief, lokale archieven en het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika. Aansluitend hierbij werden ook verschillende luchtfoto's bekeken die genomen zijn sinds de jaren '70 van vorige eeuw. Op het kaartmateriaal en de luchtfoto's werd het plangebied geprojecteerd, om zodoende een duidelijk beeld te krijgen van het landgebruik gedurende de laatste eeuwen. Geopunt leverde ook verschillende kaarten op die betrekking hebben tot de landschappelijke en bodemkundige ligging van het gebied. Een kadasterplan dat beschikbaar is via de GRB-kaart op Geopunt werd vergeleken met hetgene dat beschikbaar is via de CadGIS Viewer van de Federale Overheid.⁴ Een topografische kaart werd verkregen via het NGI.⁵ Daarnaast werden een aantal publicaties, documenten en websites geraadpleegd, die betrekking hebben op zowel de geschiedenis van de stad als op die van de gebouwen op beide zones.

Op basis van dit onderzoek en het raadplegen van bovenvermelde bronnen kan een antwoord gegeven worden op de vooropgestelde onderzoeksvragen.

---

¹ <https://cai.onroenderfgoed.be/>

² <http://www.geopunt.be/kaart>

³ <http://www.cartesius.be/CartesiusPortal/>

⁴ <http://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb/>

⁵ <http://www.ngi.be/topomapviewer/>

1.3.2. Organisatie van het vooronderzoek

In eerste instantie werd gestart met het bureauonderzoek waarbij de diverse beschikbare bronnen geraadpleegd worden. Daarnaast werd in detail bekeken wat de huidige toestand is van het plangebied en werden de geplande werkzaamheden onder de loep genomen. Op basis van deze gegevens samen werd afgetoetst of ten eerste verder vooronderzoek noodzakelijk is en ten tweede welke onderzoekstappen er eventueel genomen moeten worden.

1.3.3. Advies specialisten

Alexander Lehouck, beheersarcheoloog van Koksijde en zeer vertrouwd met de archeologische en historische ontwikkeling van de stad Veurne, leverde nuttige literatuurinfo aan, waarvoor dank.

1.3.4. Wetenschappelijke advisering

Niet van toepassing.

1.3.5. Selectie bronnen

De gebruikte bronnen zijn beschreven onder 1.3.1. De bronnen daaronder vermeld waren afdoende om een gedegen advies te geven voor een verder archeologisch traject. Bijkomend archiefonderzoek werd niet opportuun geacht.

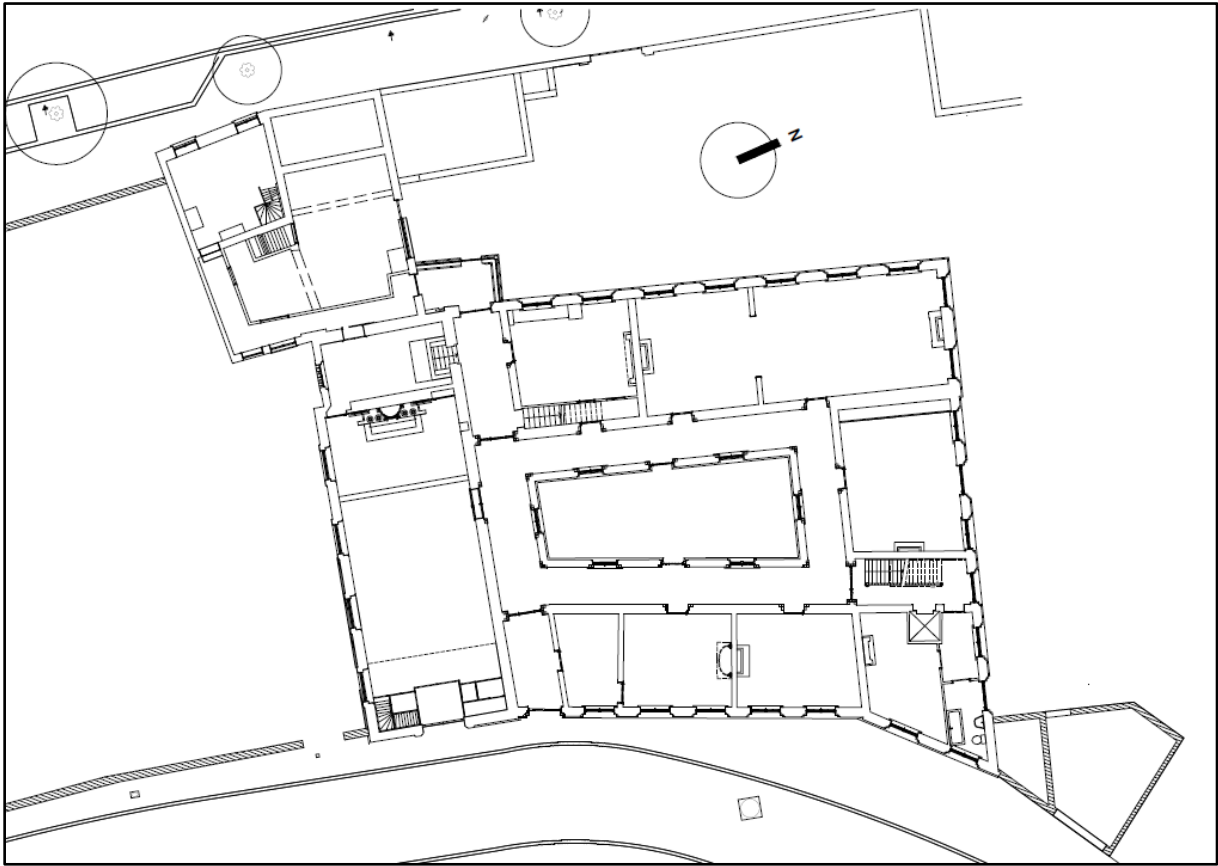
2. Bureauonderzoek

2.1. Huidige toestand

Het plangebied is 1679m² groot en kent een noordzuid georiënteerde, min of meer rechthoekige vorm. Het betreft een oude kloostersite, met in de noordoostelijke zone een U-vormige pandgang rond een binnenkoer met in het zuiden de kloosterkapel, waartegen aan de westelijke zijde enkele gebouwen zijn bijgebouwd. De noordwestelijke hoek en het zuidelijke deel van het plangebied zijn niet bebouwd en zijn begroeid met gras. Het westelijke deel van de kapel is onderkelderd.

Figuur 1 Zicht op het plangebied op de meest recente luchtfoto van 2017 (bron: geopunt.be).

Figuur 2 Grondplan bestaande toestand (bron: initiatiefnemer).

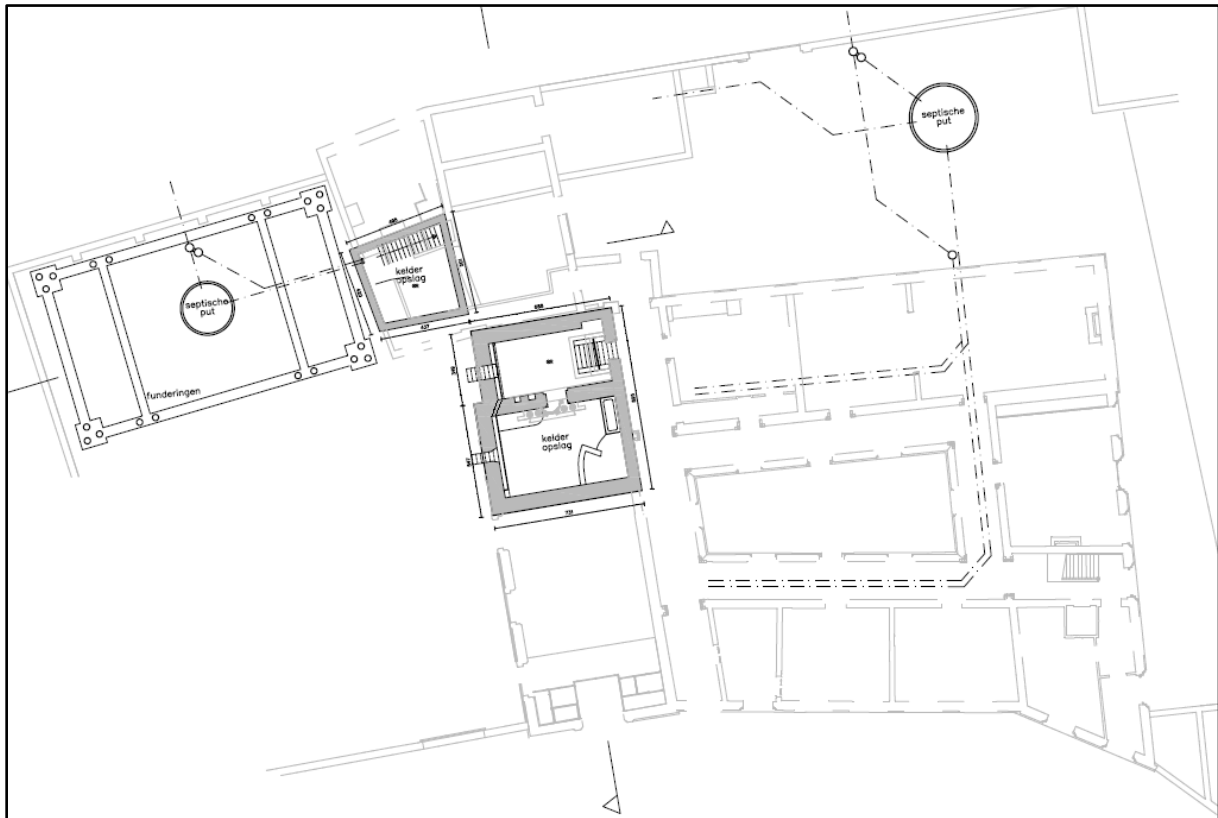

2.2. Geplande werken

De ontwerpplannen zijn te vinden in de bijlage, enkele uitsnedes worden hieronder weergegeven.

De bestaande gebouwen worden omgevormd tot een hotel. Hiertoe zal over het volledige gebouwenbestand de bestaande vloer worden uitgebroken om een nieuwe betonvloer plus isolatie en chape te plaatsen. Er kan hierbij uitgegaan worden van een algemene bodemingreep tot ca. 40cm onder het huidige loopniveau. Plaatselijk wordt er dieper uitgegraven voor de aanleg van een riolering in enkele smalle sleuven (zie situering op rioleringsplan). Deze worden tot ca. 60cm onder het vloerniveau aangelegd. In de noordwestelijke en zuidwestelijke zone wordt een septische put voorzien, waar tot ca. 3m diep zal uitgegraven worden. In het zuidelijke gedeelte wordt een parking in grasdallen aangelegd met 18 parkeerplaatsen. Boven de meest westelijke parkeerplaatsen, tegen de westelijke perceelsgrens, wordt vervolgens een gebouw opgetrokken dat gefundeerd wordt op schroefpalen. Voor de aanleg van de parking zal tot ca. 50cm verstoord worden, de palen zullen plaatselijk een stuk dieper in de bodem gaan. Tegen de noordgevel van het centrale, meest westelijke gebouw wordt een kleine aanbouw voorzien, die dienst zal doen als uitbreiding van de voorziene keuken. Ook hier zal een bodemverstoring plaatsvinden voor de aanleg van funderingen en de vloer. Waar geen parking, nutsvoorzieningen of een aanbouw voorzien wordt, worden de aanwezige groenzones behouden.

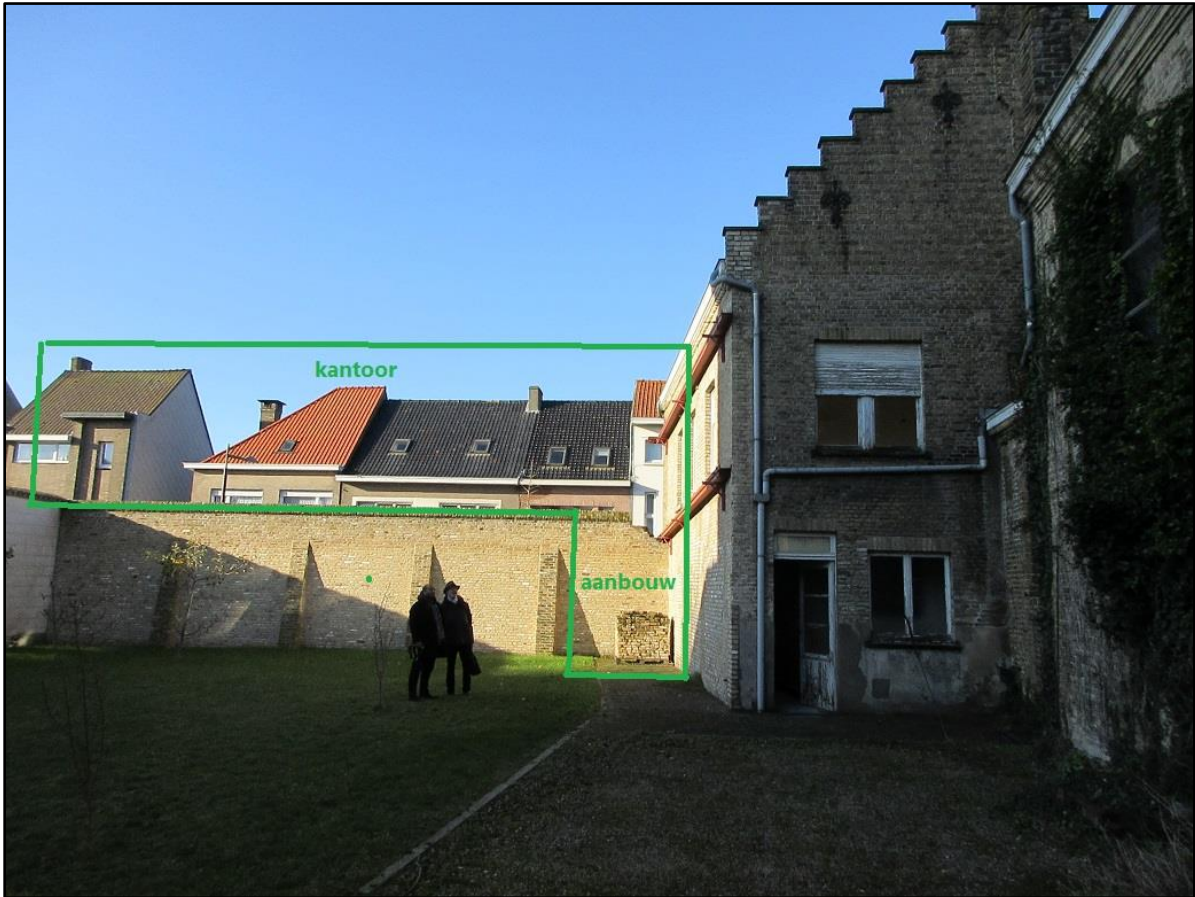
Algemeen genomen zullen er op quasi het volledige plangebied bodemingrepen plaatsvinden, zij het wisselend van diepte: tot 40cm binnen in de gebouwen voor aanleg van nieuwe vloeren, tot 60cm waar de rioleringen worden aangelegd (zowel binnen als buiten de gebouwen), tot 50cm op de plek van de parking, tot 50 à 80cm op de plek van de noordelijke aanbouw, tot 3m op de plek van de septische putten, tot meerdere meter op de plek van de schroefpalen voor de zuidwestelijke nieuwbouw.

Figuur 3 Uitsnede uit het ontwerpplan – kelder en riolering (bron: initiatiefnemer).

Figuur 4 Uitsnede uit het ontwerpplan – gelijkvloers (bron: initiatiefnemer).

Figuur 5 Aanduiding van de aanbouw in het zuidwesten (bron: initiatiefnemer).

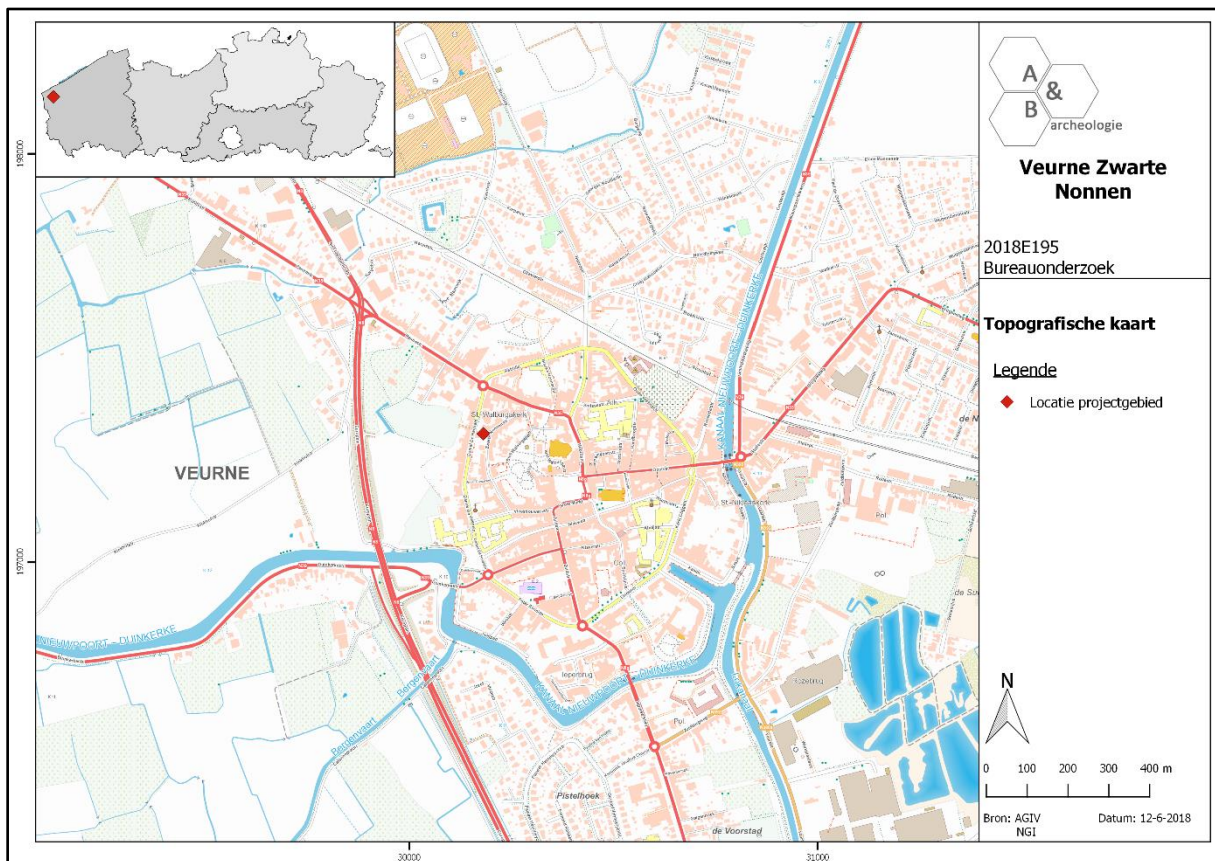
Figuur 6 Aanduiding van de aanbouw in het noordwesten (bron: initiatiefnemer).

2.3. Landschappelijke ligging

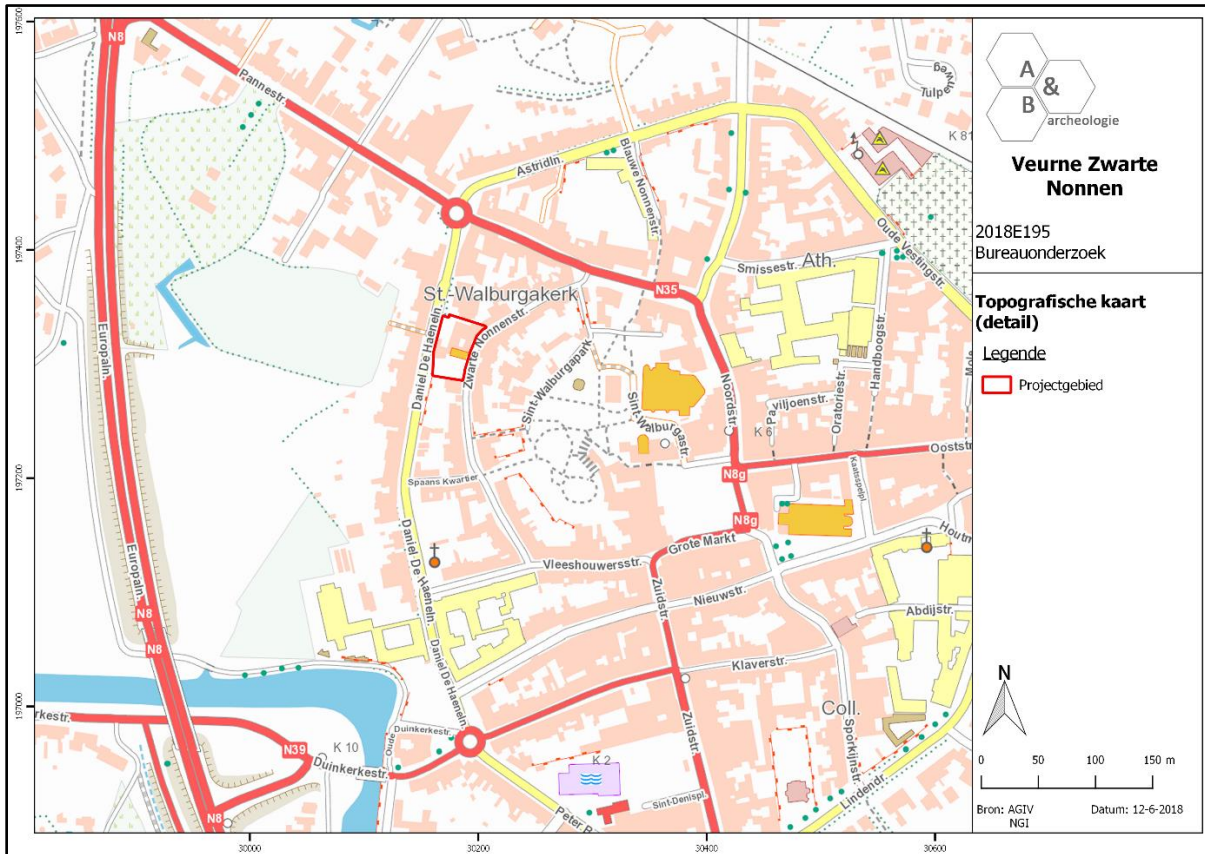
2.3.1. Topografische situering

Het projectgebied bevindt zich in de stad Veurne, in het noordwesten van de provincie West-Vlaanderen. Veurne kent 11 deelgemeenten, maar behalve de stad Veurne zelf betreffen dit allemaal kleinere polderdorpjes. Het plangebied is gelegen in de stadskern, binnen de grenzen van de oude stadsomwalling, maar net ten westen van de kernzone van de voormalige ringwalburg (zie verder). Het bevindt zich tussen de Zwarte Nonnenstraat in het oosten en de Daniel De Haenelaan in het westen. In het noorden en zuiden zijn gebouwen en tuinen van de aangrenzende percelen aanwezig.

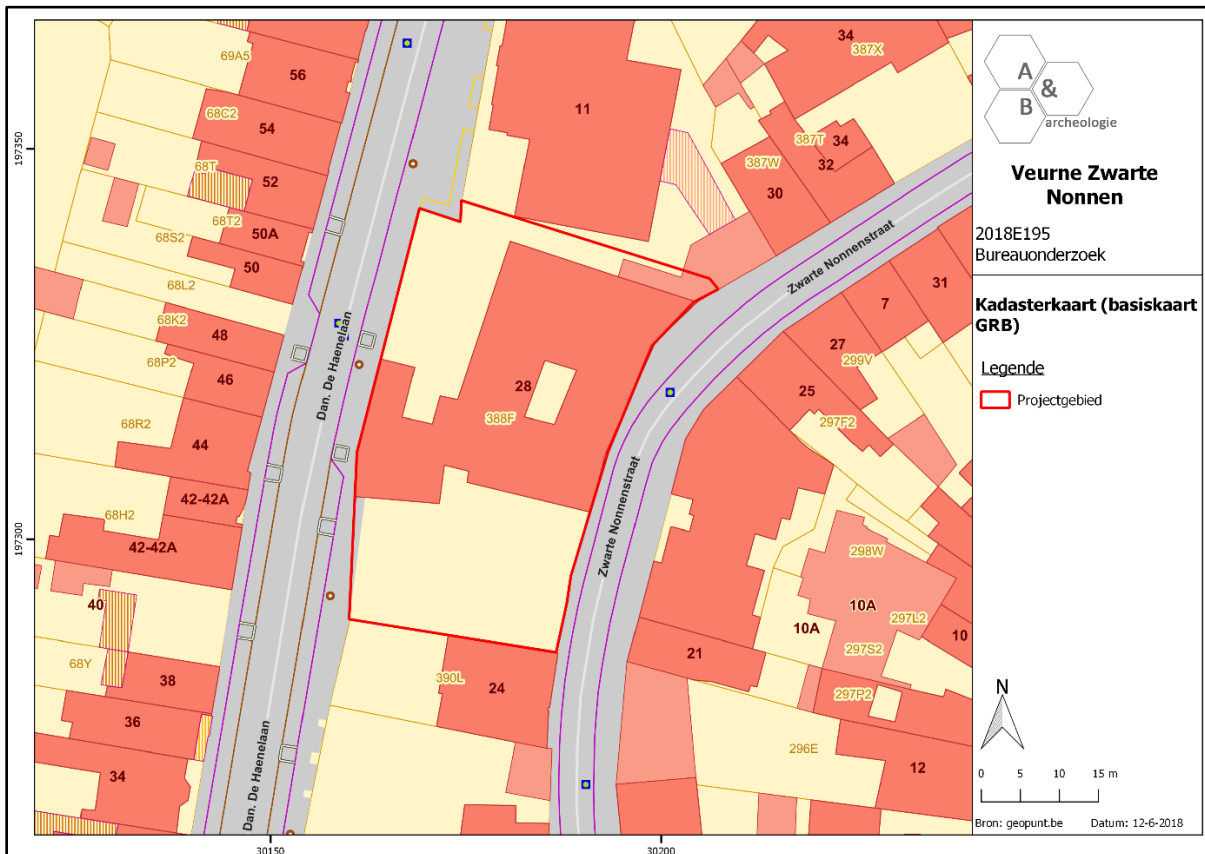
Op de bodemgebruikskaart van 2001 staat het gebied gekarteerd als 'Andere bebouwing' en 'Gewestweg', wat duidelijk niet overeenkomt met het huidige gebruik. De kaart is op perceelsniveau eigenlijk niet relevant voor dergelijke stedelijke sites.

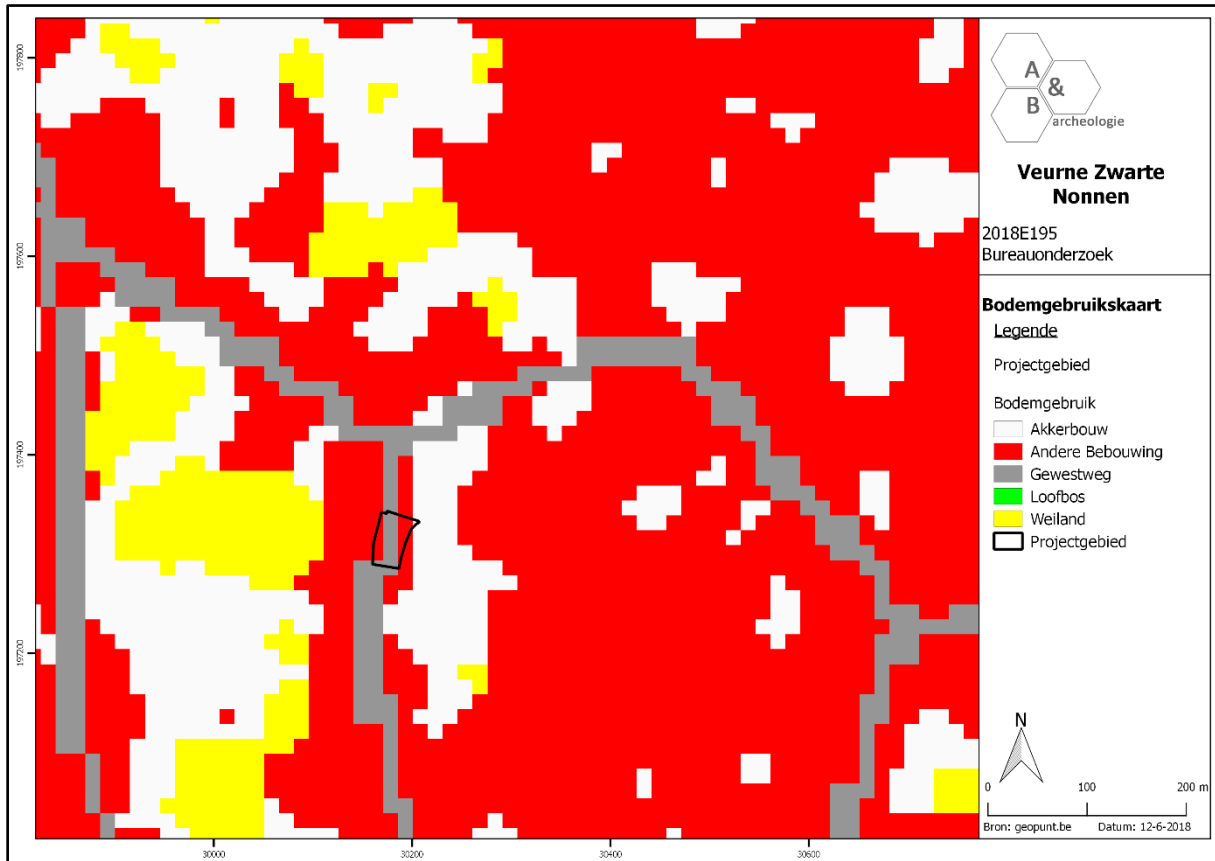
Figuur 7 Zicht op de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).

Figuur 8 Detailopname van de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).

Figuur 9 Zicht op het kadasterplan (bron: geopunt.be).

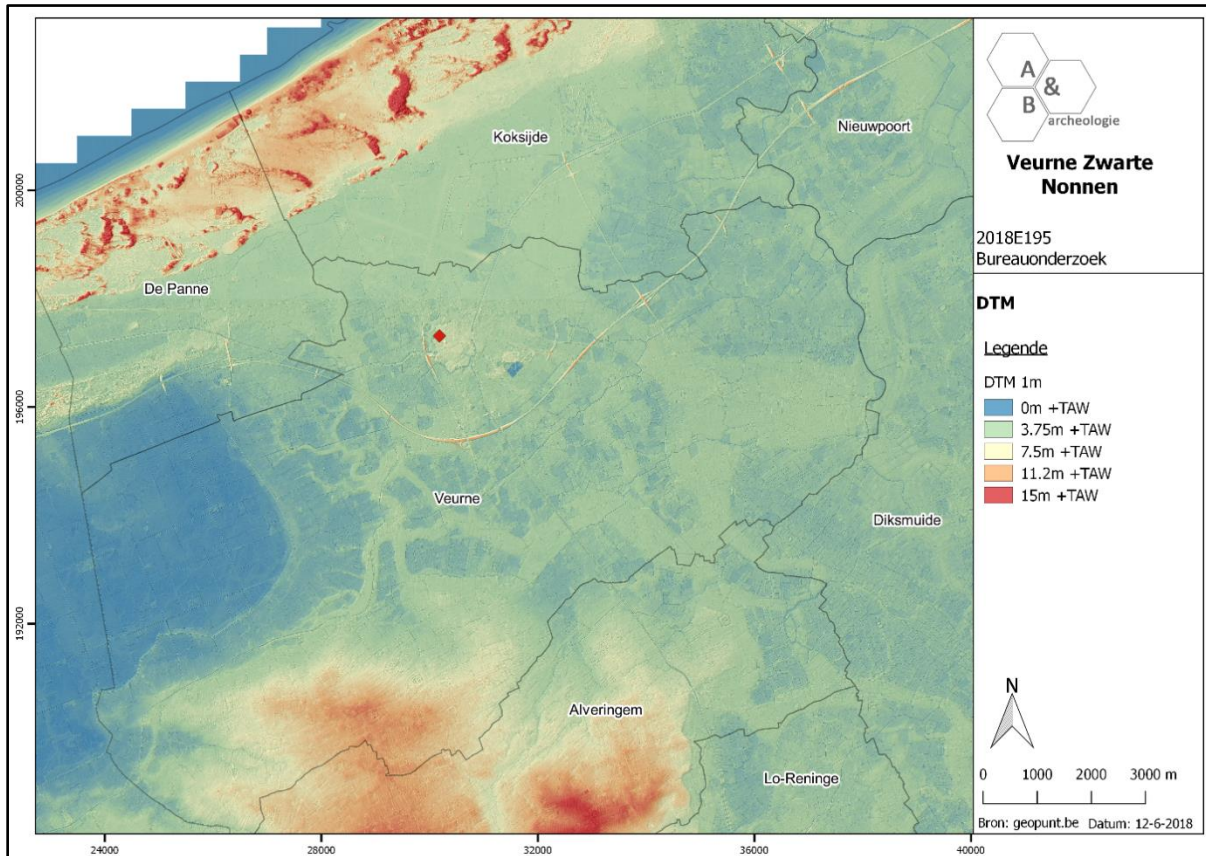

Figuur 10 Zicht op de bodemgebruikskartaal met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).

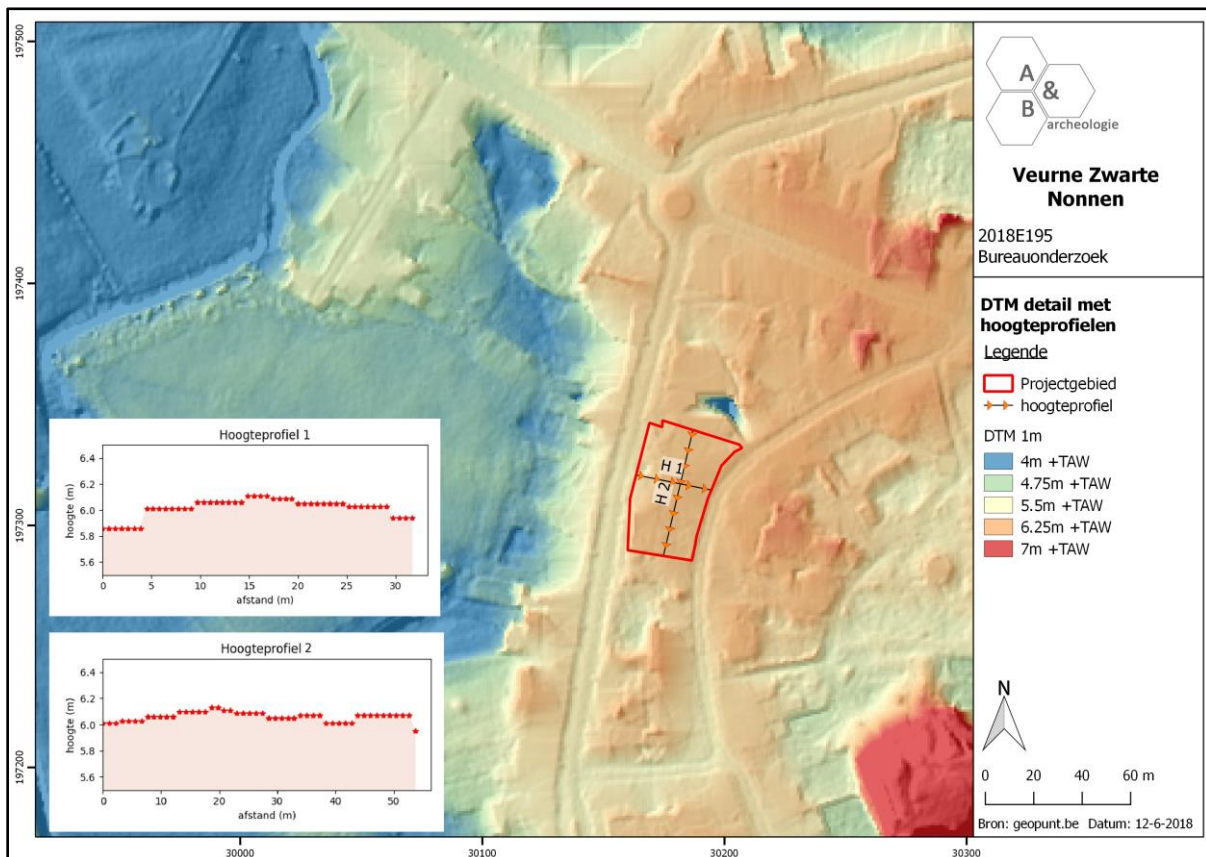
2.3.2. Landschappelijke situering

Veurne ligt in de kustvlakte, in de polders. De aanzet tot ontwikkeling komt er na de post-Romeinse overstromingen, op een verzande zijtak van de Avekapellegeul. De ondergrond bestaat dan ook hoofdzakelijk uit zandige geul- en oeverwalafzettingen, afgedekt met een dun verlandingskleilaagje. De Colme, nu gedempt en verderop als de Bergenvaart aangeduid, is vermoedelijk een restant van de oorspronkelijke geul. Dit is echter nog door geen enkele waarneming bevestigd. Het oorspronkelijk maaiveld bevindt zich net onder +4m TAW. De huidige topografie, waarbij het oppervlak rond +6m TAW schommelt, weerspiegelt de ontwikkeling die de stad tot diep in de 16de eeuw gekend heeft.⁶ Deze hogere ligging van de stadskern is duidelijk te zien op het digitale hoogtemodel. Het maaiveld op het plangebied schommelt inderdaad rond +6,00m TAW. De potentiële bodemerosiekaart toont, gezien de ligging in stadscontext, geen informatie voor het projectgebied.

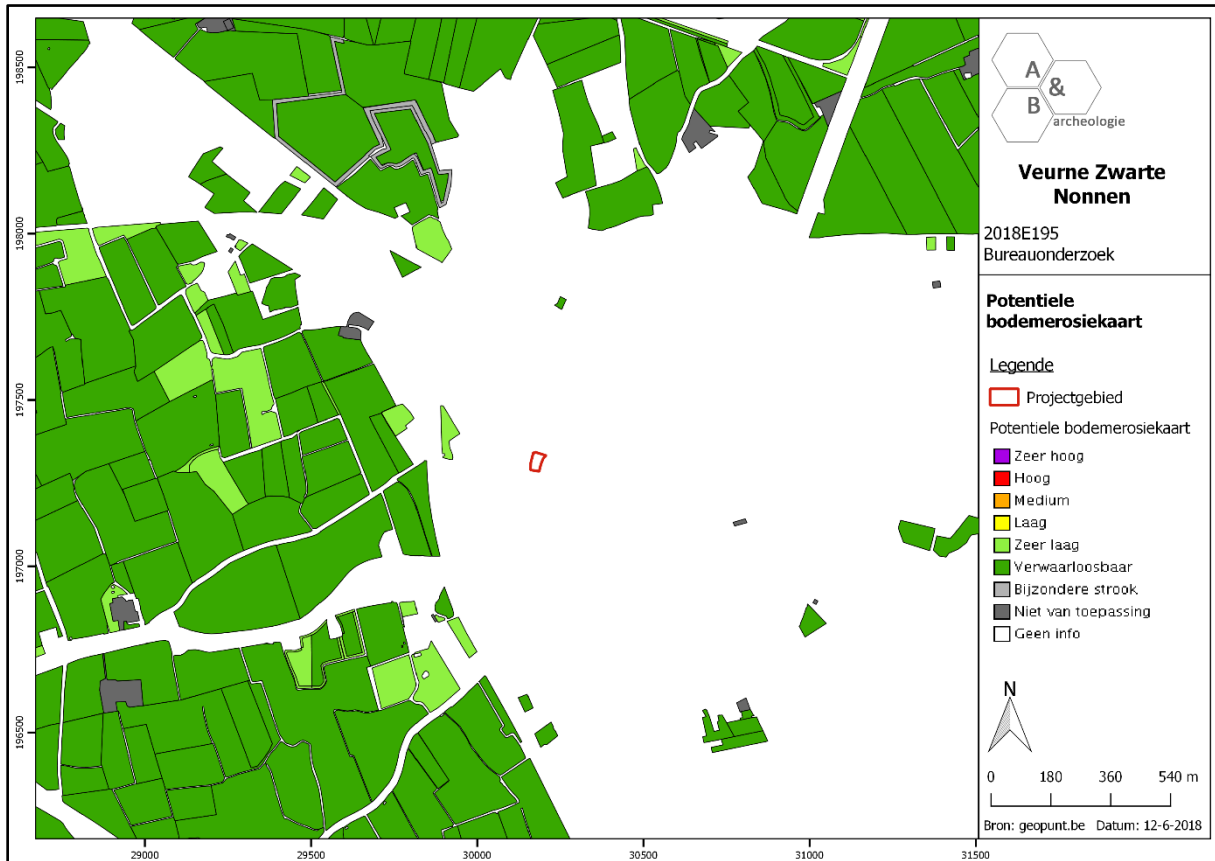
⁶ Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: *Historische stadskern van Veurne* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/140015> (geraadpleegd op 11 juni 2018).

Figuur 11 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel (bron: geopunt.be).

Figuur 12 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel, op siteniveau (bron: geopunt.be).

Figuur 13 Zicht op de Potentiële bodemerosiekaart (bron: geopunt.be).

2.3.3. Bodemkundige situering

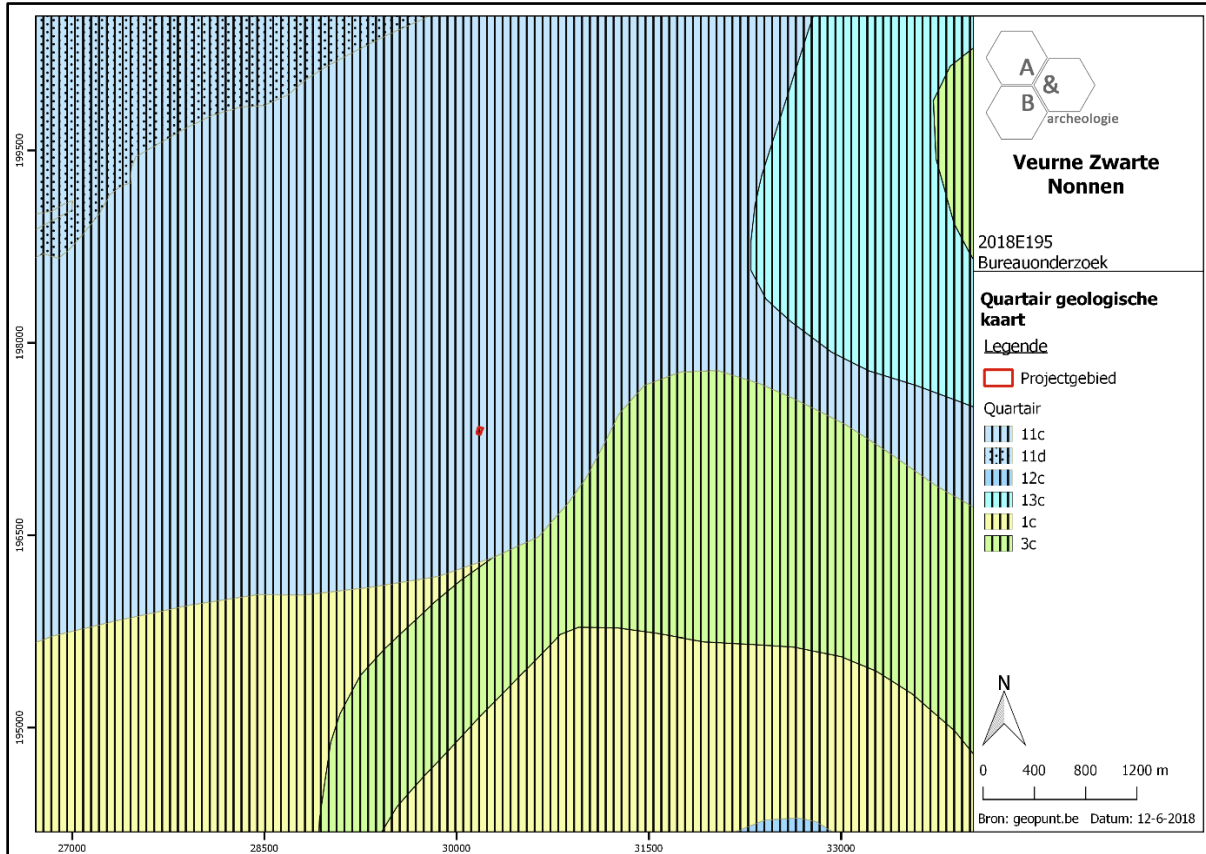
Het plangebied wordt gekarteerd als OB. Soms wordt het bodemprofiel door het ingrijpen van de mens gewijzigd of vernietigd (kunstmatige gronden). De bodems in de bebouwde zone (OB) zijn daar een voorbeeld van. Ten westen van de stad zijn onder meer uitgeveende gronden en kleiige kreekruiggronden te vinden.

2.3.4. Geologische situering

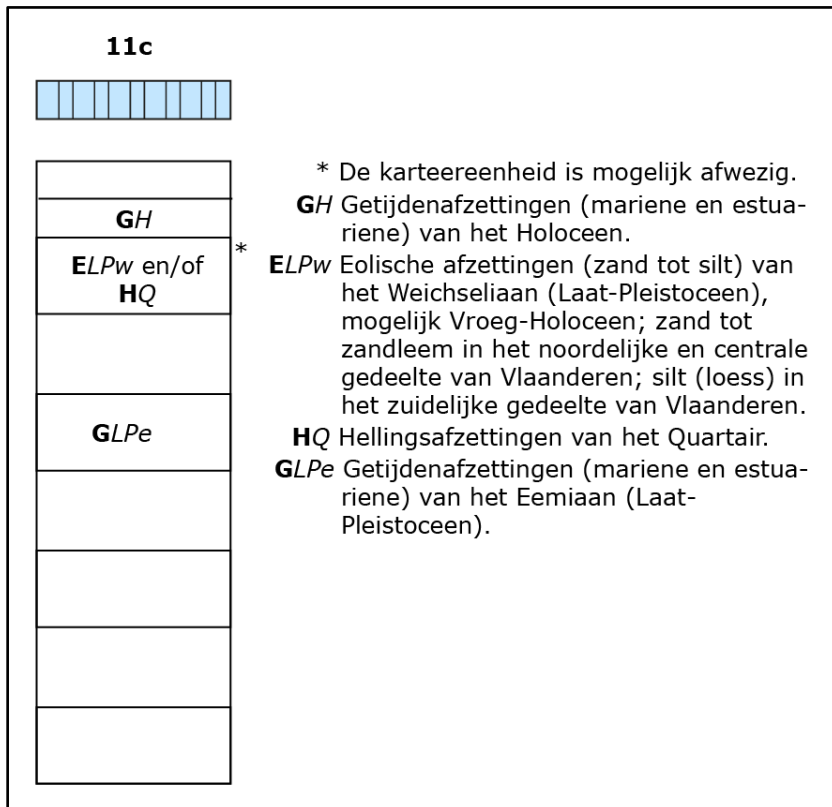
De tertiaire opbouw ter hoogte van het plangebied bestaat uit de Formatie van Tielt, meer bepaald het Lid van Kortemark: grijze tot groengrijze klei tot silt, dunne banken zand en silt. De Quartair geologische kaart geeft aan dat het plangebied bestaat uit het type 11c omschreven als volgt: Holocene en/of Tardiglaciale getijdenafzettingen (c) bovenop de Pleistocene sequentie (11). De geomorfologische kaart voor deze streek is niet voorhanden en kan dus niet worden afgebeeld.

Figuur 16 Uitsnede uit de Quartair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).

Figuur 17 Uitleg bij de Quartair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).

2.4. Historische situering⁷

Hoewel er aanwijzingen zijn voor verspreide bewoning in de Romeinse periode, duikt de oudste vermelding van Veurne op in 877, in het diploma waarin Karel de Kale de bezittingen van de Sint-Bertinusabdij (Sint-Omaars) bevestigt. Deze abdij was grootgrondbezitter in Vlaanderen in de vroege middeleeuwen. De naam verwijst naar de geul - een zijtak van de Avekapellegeul - waarlangs de nederzetting ontstond. Het ontstaan van Veurne als stad ligt in de inplanting van een vluchtburcht op een verzande zijtak van de Avekapellegeul. Historisch wordt dit gekoppeld aan de, kort voor 891 opgerichte 'castella recens facta', uit de *Miracula Sancti Bertini*. Vluchtburchten, wijkplaatsen voor de plaatselijke bevolking, zijn geïnstalleerd op initiatief van de Vlaamse graaf Boudewijn II en bedoeld om aan de impact van de Noormanneninvallen te weerstaan. De sporen van deze ronde burcht (diameter: 180m) zijn bewaard in het stratenpatroon van de binnenstad (Noordstraat, Pannestraat, Vleeshouwersstraat, Grote Markt en Zwarte Nonnenstraat). Twee kruisende wegen, waarvan de Witte Kanunnikstraat-Zuidstraat en de Citernestraat een reminiscentie zijn, deelden het areaal op. Na het wegvallen van de dreiging van de Noormannen bleef het terrein van de vluchtburcht in eerste instantie grafelijk bezit. Veurne werd dan ook kasselrijhoofdplaats, wat de organisatie van de grafelijke administratie en de inplanting van de motte van de burggraaf meebracht (naast de huidige Grote Markt). Aan de burchtkapel (O.-L.-Vrouw), later de Walburgakerk, raakte al in de 11de eeuw een kapittel van seculiere kanunniken verbonden. De kerk werd in de tweede helft van de 10de eeuw door de graaf van Vlaanderen begiftigd met de relieken van Sint-Walburga en kreeg zodoende de naam van deze heilige. De stedelijke nederzetting kwam oostelijk en zuidelijk, aansluitend op de Colme, tot stand, wat ook de aanleiding vormde voor de creatie van een (Sint-Niklaas)-kerk en een markt met halle. Al in het begin van de 12de eeuw breidde de stad zich ook ten zuiden van de Colme uit. Hier ontstond de Sint-Denijsparochie. In het begin van de 13de eeuw werd het toenmalig stadsareaal versterkt met een (aarden) wal (vermoedelijk met palissade) en een gracht. Door de toenemende politieke spanning tussen Vlaanderen (Ferrand van Portugal) en Frankrijk (Filips II August) werden Ieper, Veurne, Diksmuide en Lo in 1213-1214 in allerijl in staat van verdediging gebracht. Rond 1280 zou dit scenario zich herhalen. Nu gingen Gwijde van Dampierre en Filips II de Schone in de clinch. Hetzelfde tracé zou tussen 1388 en 1413 voorzien worden van een stenen stadsmuur en 7 poorten. De stad krijgt zo een zeshoekige plattegrond. Naar het einde van de 16de eeuw werden vier poorten met een bastion uitgerust. Het bolwerk aan de Oostpoort, dat in 1581 is aangelegd, is groter, omdat er ook een garnizoen moest kunnen in ondergebracht worden. De stad werd tussen 1692 en 1697 uitgebouwd tot een sterke, gebastioneerde vesting. Hieraan was een beperkte militaire infrastructuur verbonden met officierenverblijven, een kazerne en een kruitmagazijn. In de stad komen belangrijke burgerlijke en kerkelijke gebouwen tot stand, waarvan sommige enkele keren van locatie veranderden. Er was ook een stedelijke en grafelijke (kasselrij) infrastructuur, zoals een halle. Het begijnhof wordt voor het eerst vermeld in 1273. De alexianen of cellebroeders vestigden zich in 1427 in de stad, in dezelfde periode als de grauwezusters, die later overgaan naar de penitenten. Ook de grauwbroeders van de derde orde van Sint-Franciscus zoeken

⁷ Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: *Historische stadskern van Veurne* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/140015> (geraadpleegd op 11 juni 2018); Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: *Zwarte Nonnenstraat* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/103774> (geraadpleegd op 11 juni 2018); Agentschap Onroerend Erfgoed 2016: *Klooster der Zwarte Zusters* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/16908> (geraadpleegd op 11 juni 2018).

de stad op. Ten slotte is er nog een refuge van de Duinenabdij en een Tempelhof, dat later plaats zal ruimen voor de kapucijnen. Na de godsdienstoorlogen namen de kerkelijke instellingen niet minder dan één derde van het stadsareaal in. Na 1600 bevonden er zich acht kloosters binnen de muren. In het begin van de 17de eeuw werden de kloosters van de zwarte zusters, de cellebroeders en de grauwezusters gerenoveerd. Daarbij komen het kapucijnenklooster in 1605, de oratorianen in 1713 en de norbertinessen of witte zusters in 1618. Het Sint-Jansgasthuis, dat ook in het begin van de 17de eeuw wordt opgetrokken, is eigenlijk een samentrekking van 3 gasthuizen o.a. het Gevegasthuis, dat al vermeld is in 1324. Tegen de Sint-Niklaaskerk werd al vóór 1120 een norbertijnenabdij (geëvolueerd uit een kapittel van reguliere kanunniken) aangebouwd. In 1170 verhuisde de abdij buiten de muren, waar net buiten de Oostpoort op een groot domein het abdijcomplex werd opgetrokken. De norbertinessen trokken naar 's Heerwillemskapelle (Groot Westhof). De godsdienst-troebelen op het einde van de 16de eeuw en de uitbreiding van de vestingswerken werden de abdij uiteindelijk fataal in 1578. In 1603 kwam de abdij opnieuw binnen de stadsmuren terecht, ditmaal in de zuidoostelijke sector, rond de Abdij-(poort), Klaver-(inrijpoort) en Boterweegschaalstraat (prelaatswoning). In 1797 komt een einde aan een bewogen bouwgeschiedenis. Een belangrijke artisanale zone was geënt op de Colme, gevat tussen de Vleeshouwersstraat - ook bekend als de 'potteriegracht' - en de Oude Beestenmarkt (de gedempte Colme). Hier waren o.a. de volders en dus ook de pottenbakkers te vinden. Vanaf 1618 namen de norbertinessen een deel van het terrein in. Veurne heeft een zeer interessant gebouwenpatrimonium, waarbij de nadruk ligt op de 13de, 14de eeuw en de 17de eeuw (Stadhuis, Landhuis, Vleeshuis, Hoge Wacht). Daaraan is dan ook een significant bodemarchief verbonden. Zo zijn er enkele 13de-eeuwse kelders van grote stadshuizen bewaard.

De Zwarte Nonnenstraat stond vroeger bekend als "Achter den Burcht" en "Langestraat". De straat vormt de westelijke begrenzing van de voormalige grafelijke burcht ter hoogte van het huidig Sint-Walburgapark. Begin 16de eeuw vestigde het klooster der Zwarte Zusters zich in deze straat. Het plangebied bevindt zich op deze locatie. Het gebouw is beschermd als monument sinds 04/06/2004, en maakt deel uit van de bescherming als stads- of dorpsgezicht, intrinsiek Stadskern Veurne (09/06/1995). Hieronder volgt de integrale beschrijving van deze site zoals opgenomen Inventaris van het agentschap Onroerend Erfgoed:

Nummer 28. *Klooster der Zwarte Zusters*. Begin XVI, vestiging van het klooster alhier; vergroot in 1521 en 1523 respectievelijk door aankoop van verschillende huizen en stadgrond zogenaamd "Ouden Zak". Tot circa 1688, toewijding aan verzorging van zieken, krankzinnigen en weeskinderen; sedert 1640, ook meisjesschool. 1724: wederopbouw van kloosterkapel. 1797: afschaffing van het klooster. 1815: zusters opnieuw verenigd. 1823: oude kloostergebouwen opnieuw betrokken. Thans, toewijding aan bejaardenverzorging cf. nieuwe bouw van zogenaamd "*Tehuis Maria Troost*". aan Daniël De Haenelaan-zijde (nummer 1).

Herstelde kloosterkapel van 1724 ten zuiden van en aanleunend bij wederopgebouwd klooster naar ontwerp van architect H. Lepoudre (Veurne) van 1921 cf. jaarankers in straatgevel; tuinmuren links en rechts aan straatzijde.

Kloostergebouw op rechthoekig grondplan rondom kloosterpand uitziend op binnenkoertje. Baksteenbouw; straatgevel met natuurstenen sokkel. Twee bouwlagen onder zadeldaken (mechanische pannen), behalve kloosterpand van één bouwlaag

Straatgevels: linker lijstgevel via knik overgaand in trapgevel van haakse noordelijke zijvleugel. Imitatieve variatie op de regionale Vlaamse-renaissance-architectuur cf. ontleende patronen: rechthoekige muuropeningen verdiept in geprofileerde korfboogomlijsting op afzaat, gootlijst op kraagstenen, dakvensters met inzwenkende belijning, top-, schouder- en haakse vleugelstukken, geprofileerde schoorstenen met pilastertjes. Houtwerk aansluitend bij traditonele kozijnconstructie cf. houten kruiskozijnen met kleine roedenverdeling op de bovenverdieping. Andere vleugels en kloosterpand in aansluitende bouwtrant.

Kapel. Eenbeukig gebouw van vier traveeën met rechte sluiting. Baksteenbouw. Zadeldak (n ⊥ straat, leien) met achzijdig, opengewerkt lantaarntorentje.

Straatzijde. Tuitgevel met muurvlechtingen; jaarstenen 1724. Hardstenen sokkel verrijkt met voluten links en rechts van de deur. Korfboogdeur in geblokte en geprofileerde omlijsting tussen geblokte pilasters; gebogen driuplijst met gestrekte uiteinden en pseudo-siervazen van natuursteen (jaren 1920). Erboven, drie beeldnissen (van links naar rechts: Heilige Augustinus, Heilig Hart, Heilige Monica) ingeschreven in geblokte rondboogomlijsting met imposten, kwartholbeloop en afzaat (jaren 1920). Oculus in de geveltop.

Zuidelijke gevel: geprofileerde bakstenen kroonlijst, getoogde vensters in vlakke omlijsting met oren. W.tuitgevel met muurvlechtingen.

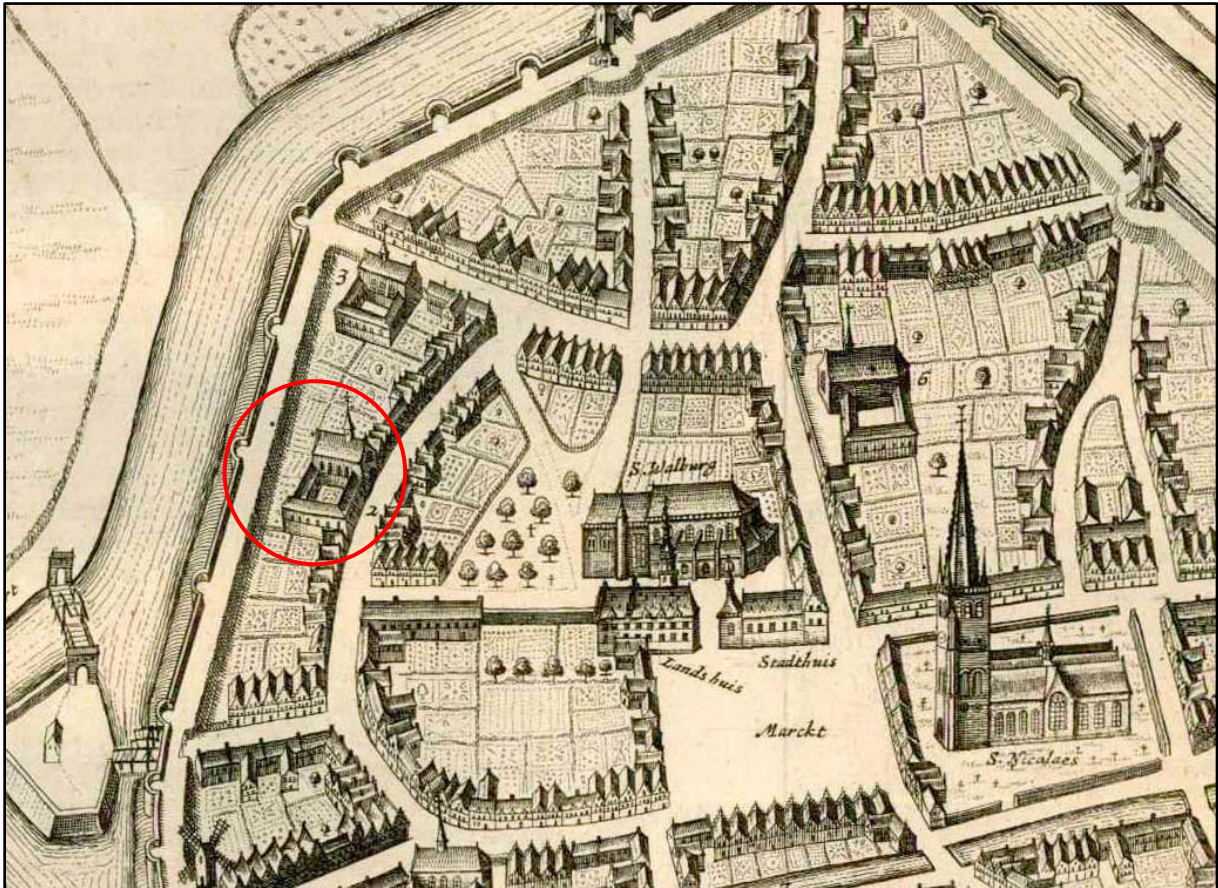
Witbepleisterd kapelinterieur met tongewelf. *Mobilair:* kapel: XVII (?) -schilderij "De doornkroning van Christus"; altaar met XVIII-tabernakel.

Hoe de site eruit zag voor de vestiging van het klooster in het begin van de 16de eeuw is niet geweten. De oudste kaart van Veurne, de stadsplattegrond van Jacob van Deventer, gaat terug tot midden 16de eeuw. Hierop is het klooster reeds aangeduid. Op de kaart van Sanderus uit midden 17de eeuw is meer detail te zien, met de kloosterkerk die ten noorden van de pandgang is gelegen, met errond onbebouwde percelen. Dit komt niet meer overeen met de huidige situatie, waar de kapel gelegen is ten zuiden van de pandgang. Zowel pandgang (20ste eeuw) en kapel (1724) dateren echter van na de 17de eeuw en het is niet duidelijk hoe deze zich verhouden tot de plek van de oudere kloostergebouwen. Ook de latere 18de-, 19de- en 20ste-eeuwse kaarten leveren hierover zo goed als geen informatie. Ze zijn niet gedetailleerd genoeg en ook zit er enige foutenmarge op de projectie van het plangebied op deze kaarten. Wel wordt duidelijk dat de Daniel De Haenelaan teruggaat op de oude weg die zich net aan de binnenzijde van de stadsomwalling bevond. Het plangebied bevond zich dus lange tijd net aan de uiterste rand van de oude stadskern. Sinds eind 20ste eeuw zijn er luchtfoto's beschikbaar die meer info geven over het terrein. Interessant om zien is dat minstens van de periode 1979-1990 tot 2009 er zich gebouwen bevonden in de momenteel onbebouwde zuidelijke zone van het plangebied. Wat de functie van deze gebouwen was en of deze voor een bodemverstoring hebben gezorgd, kon niet achterhaald worden.

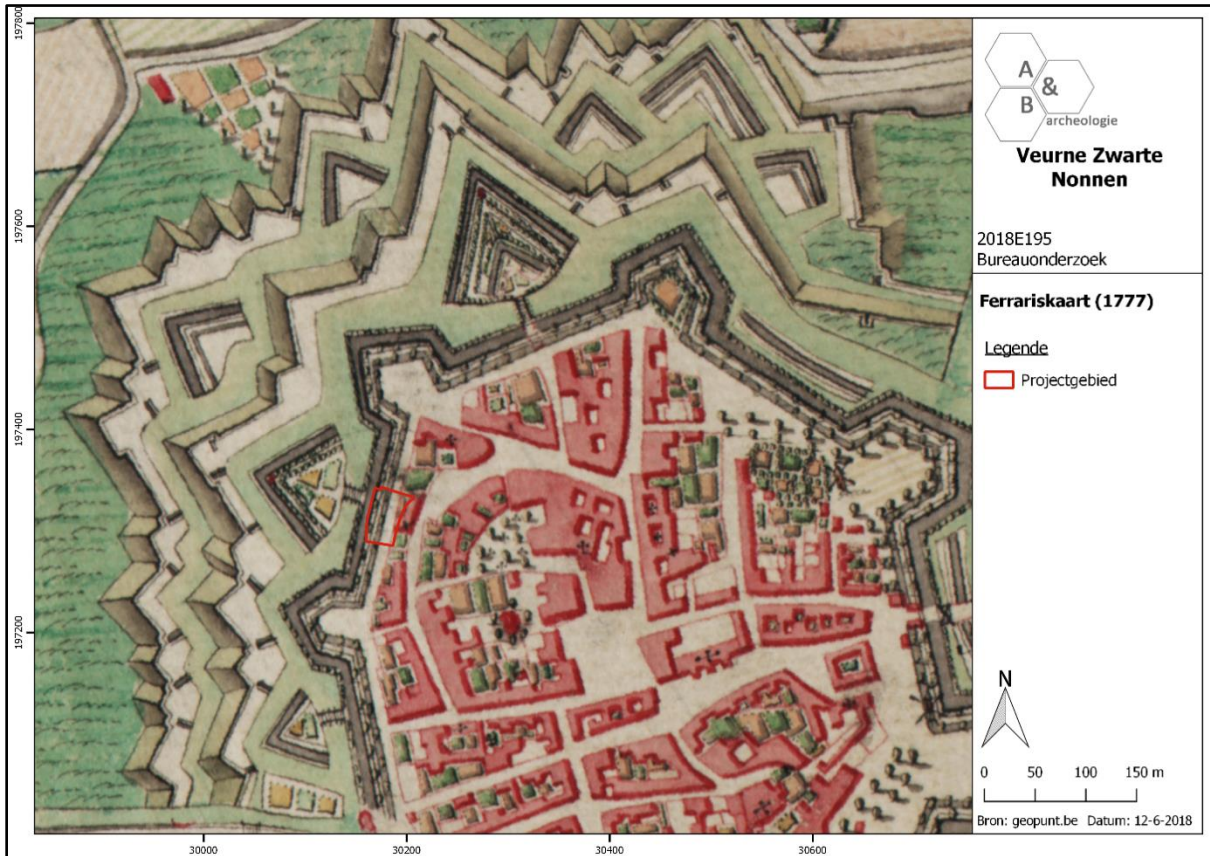
Een gedetailleerde beschrijving van de geschiedenis van de kloosterorde van de Zwarte Zusters en hun vestiging te Veurne is te lezen op <http://www.zwartzusters-bethel-brugge.be/veurne.html>. De belangrijkste aanvulling op de informatie hierboven is dat het klooster zwaar beschadigd werd in 1918 en nadien helemaal werd wederopgebouwd; de kapel onderging grondige herstellingen.

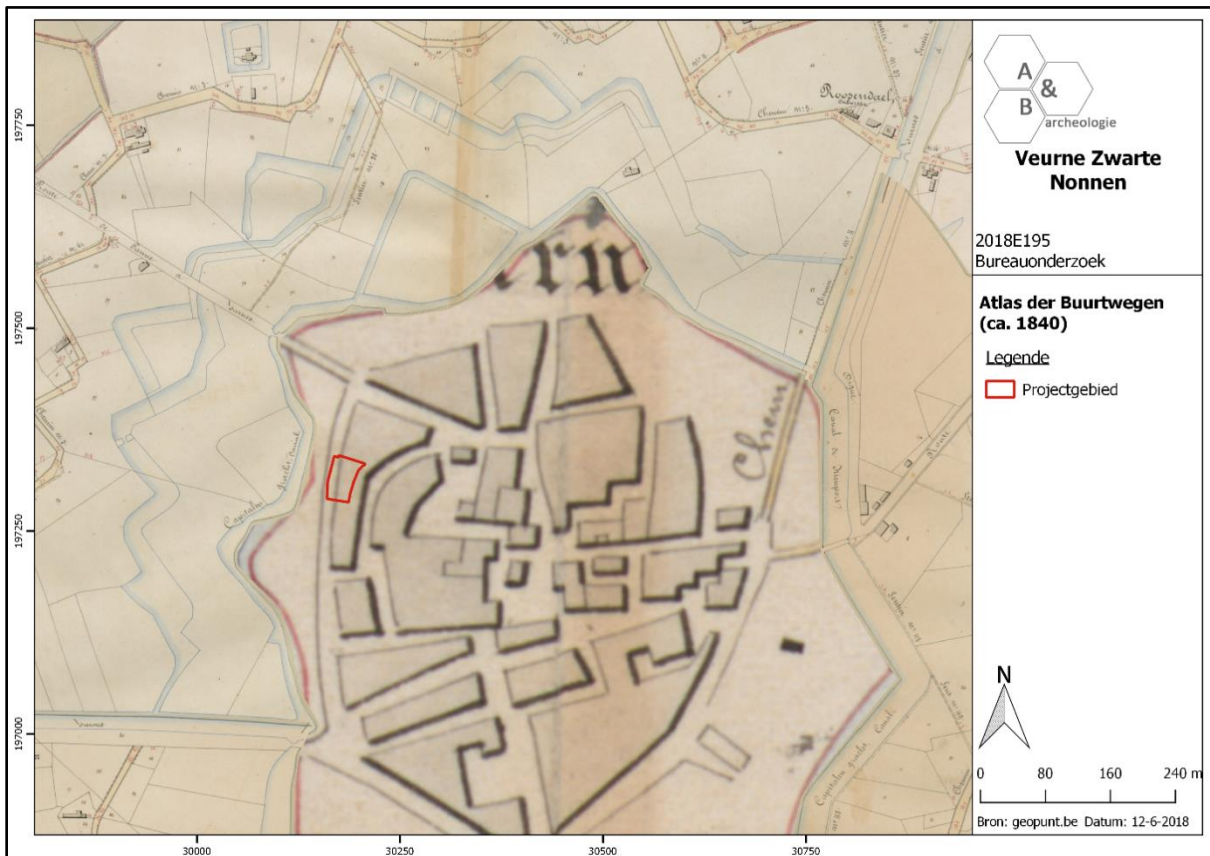
Figuur 18 Uitsnede uit de kaart van Deventer (1550-1555) met aanduiding van het plangebied (bron: <http://uurl.kbr.be>).

Figuur 19 Uitsnede uit de kaart van Sanderus (1641-1644) met aanduiding van het plangebied (bron: <https://www.sanderusmaps.com>).

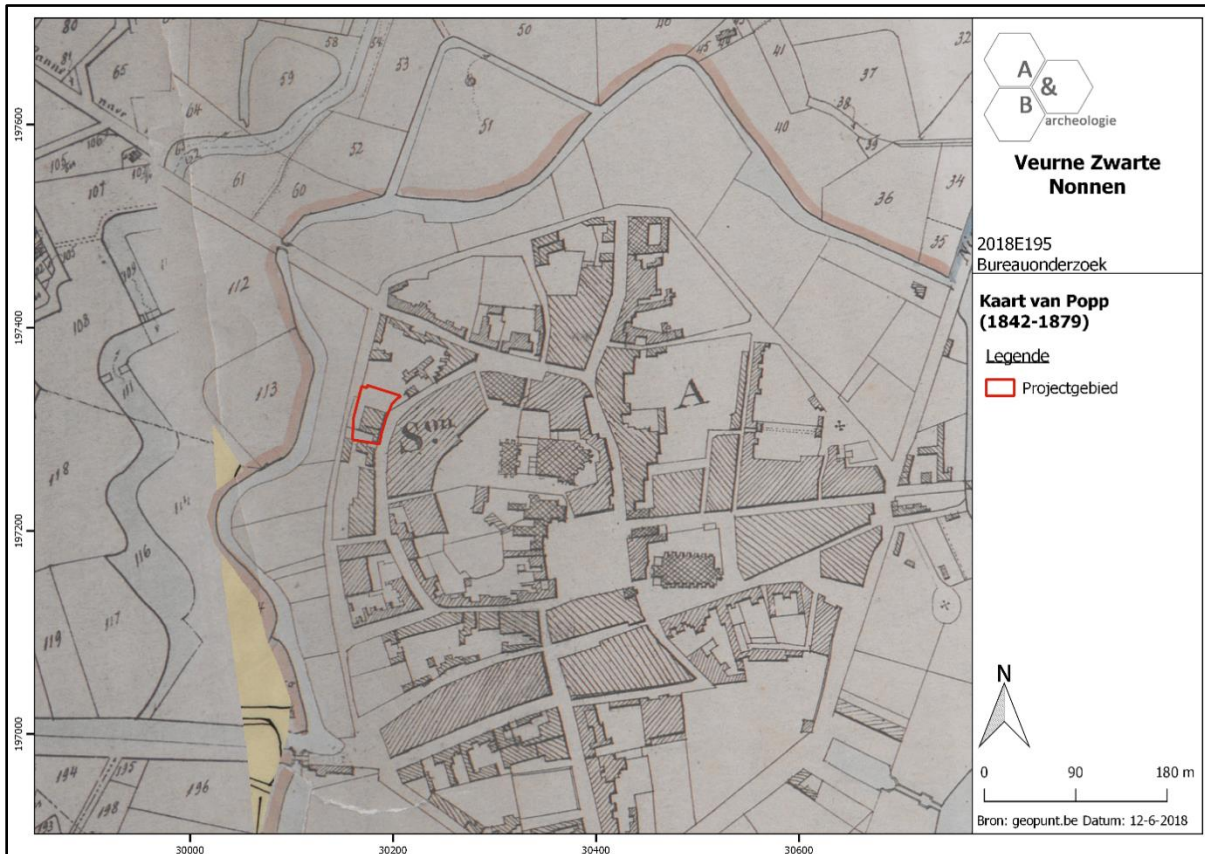

Figuur 20 Uitsnede uit de Ferriskaart met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).

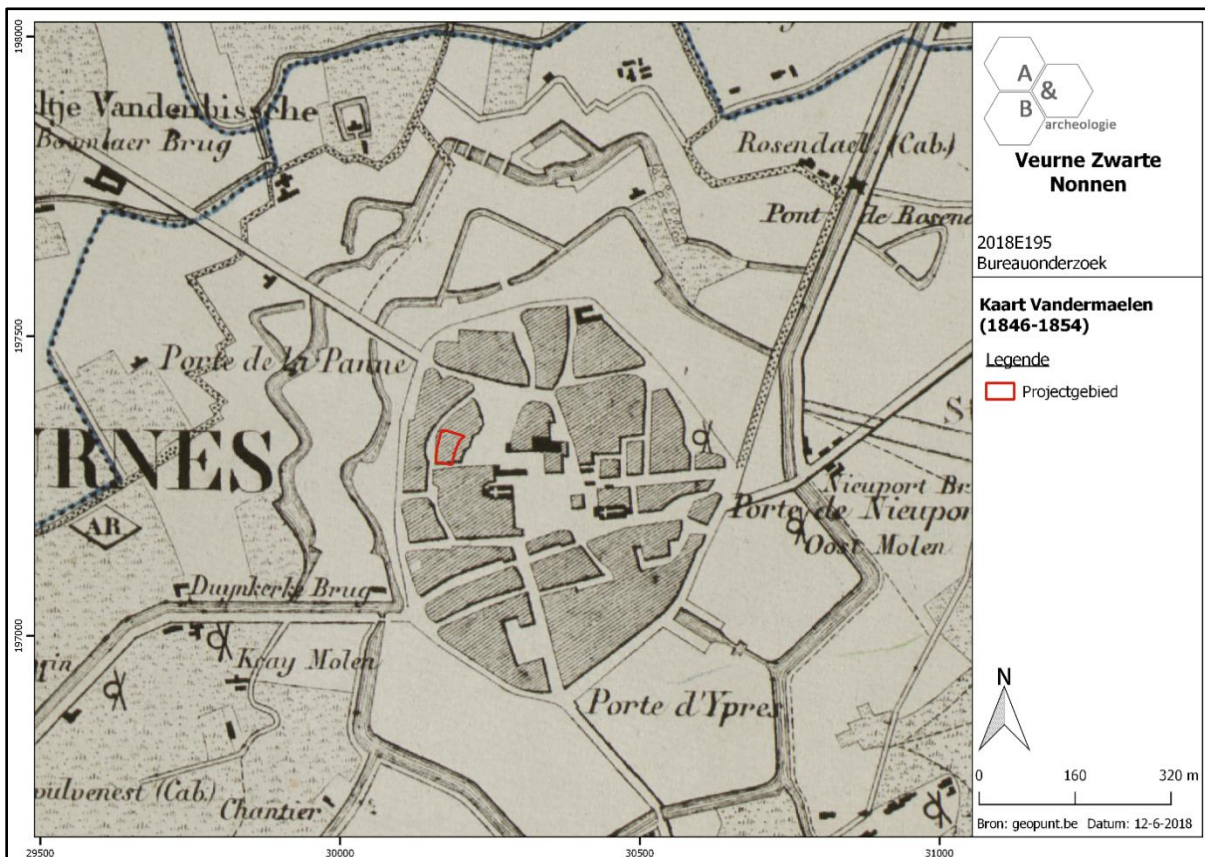

Figuur 21 Uitsnede uit de Atlas der Buurtwegen (bron: geopunt.be).

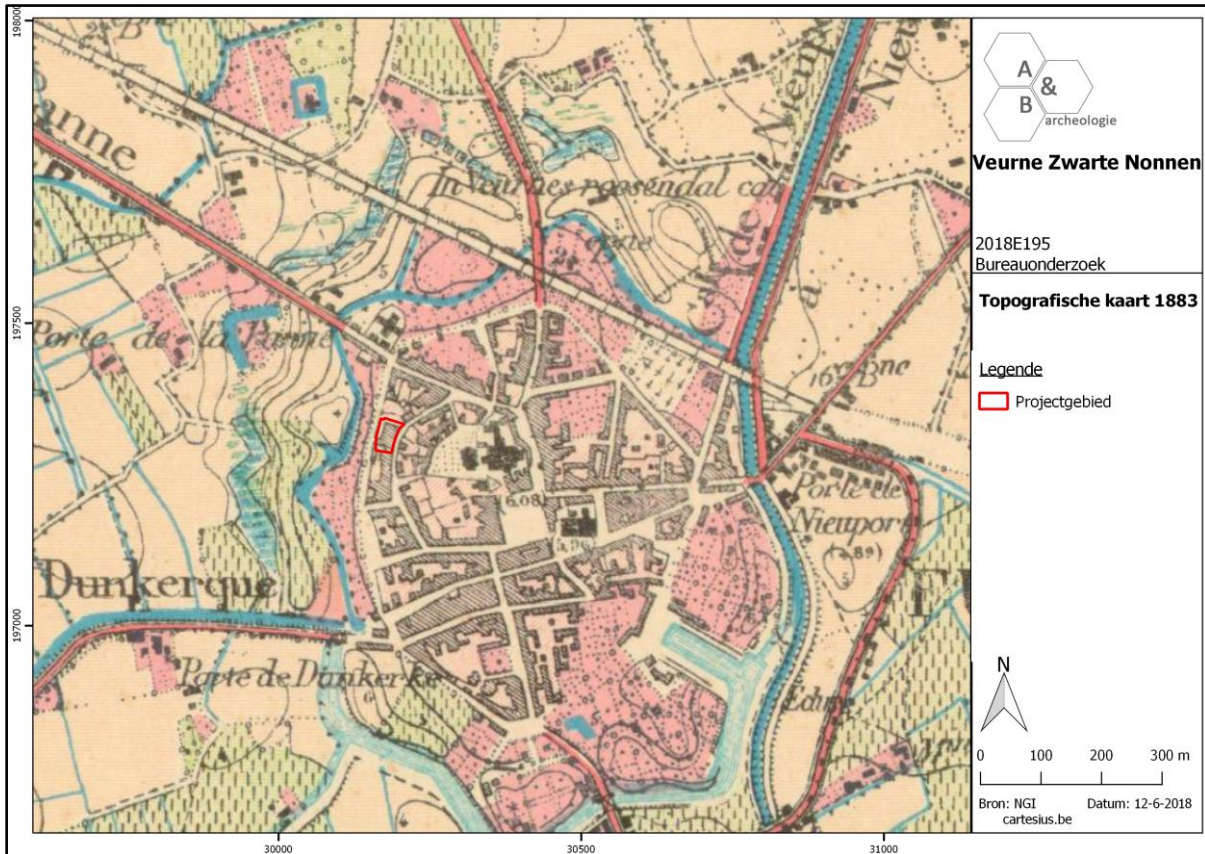

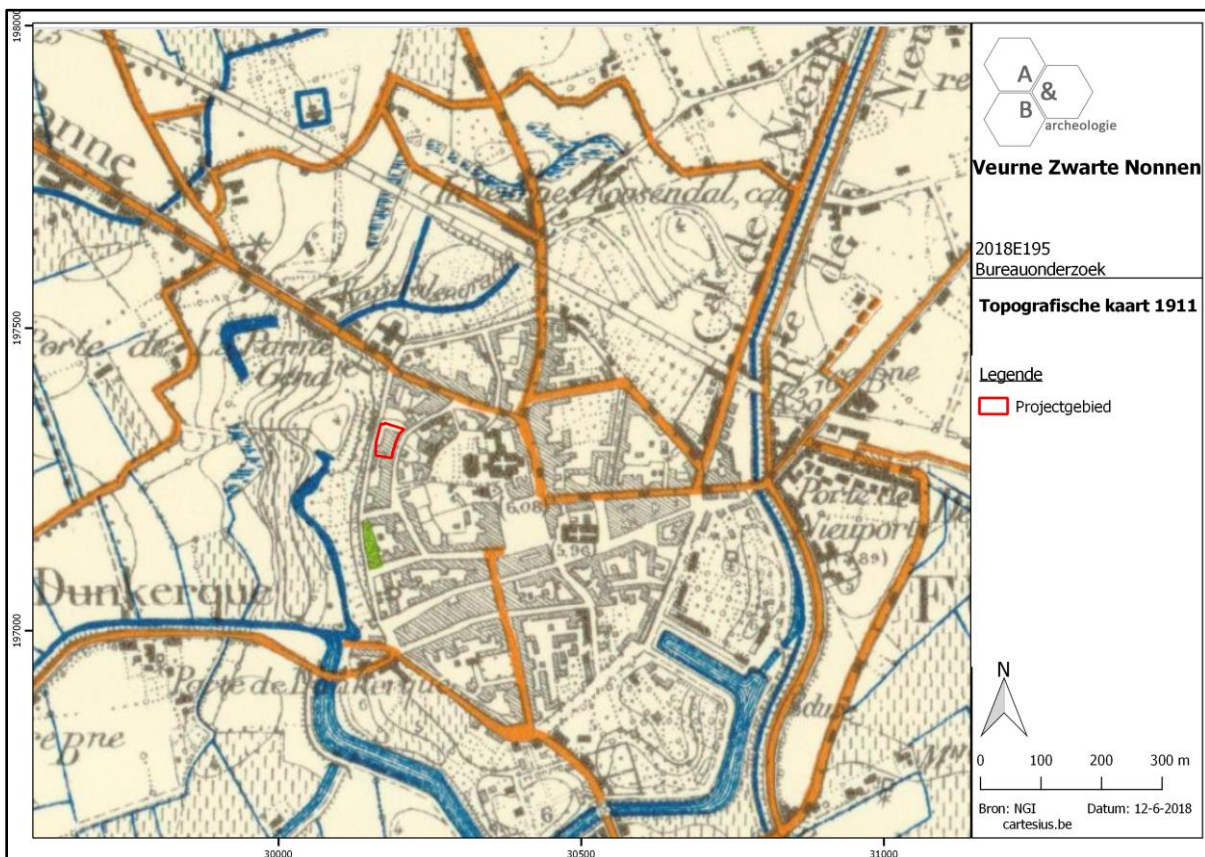
Figuur 22 Uitsnede uit de Poppkaart (bron: geopunt.be).

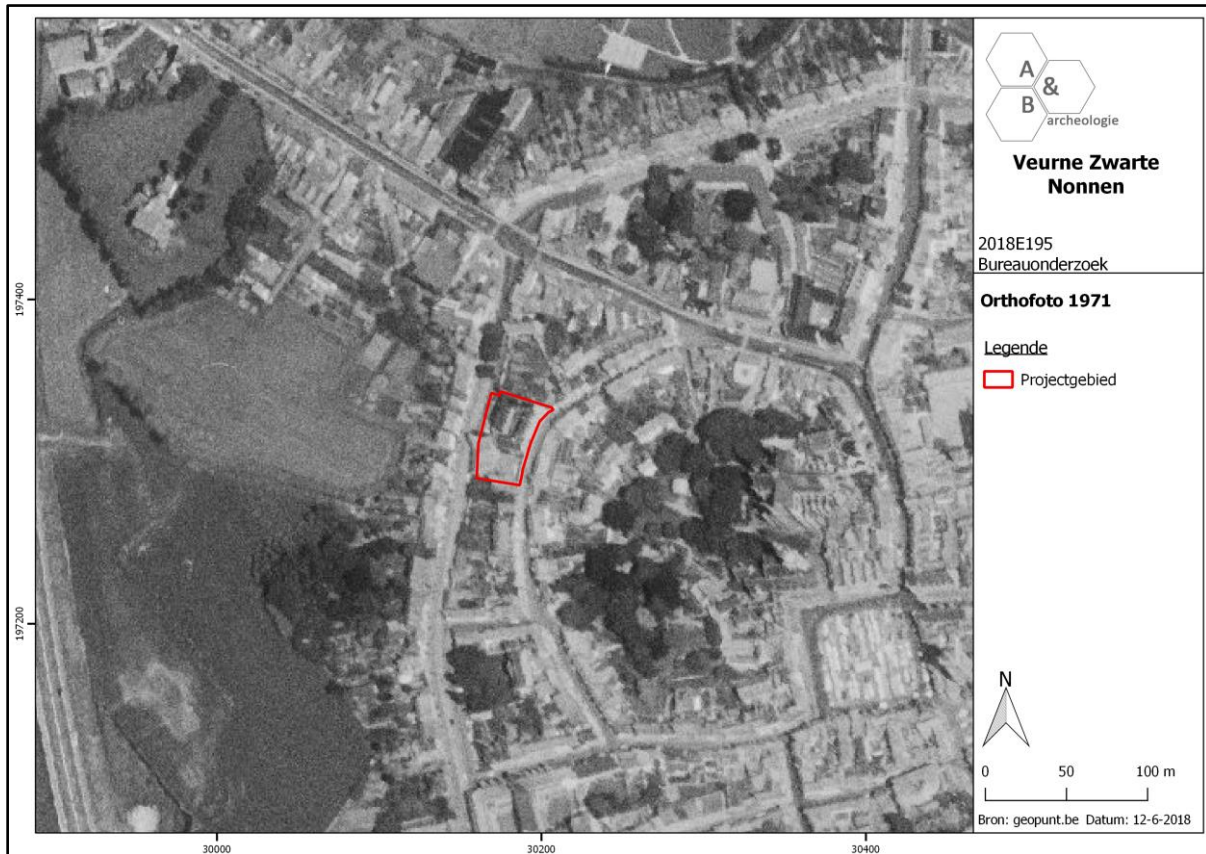
Figuur 23 Uitsnede uit de kaart van Vandermaelen (bron: geopunt.be).

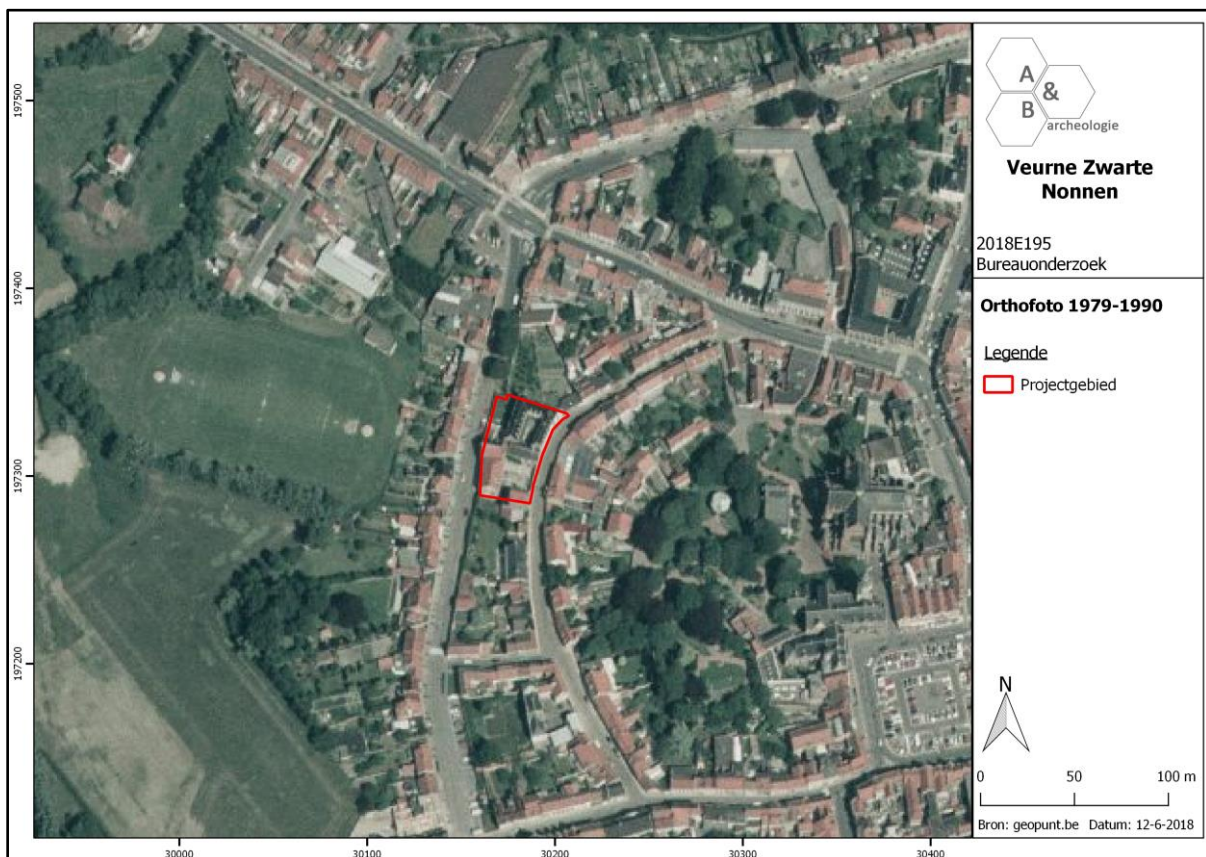
Figuur 24 Uitsnede uit de topografische kaart van 1883 (bron: cartesius.be en NGI).

Figuur 25 Uitsnede uit de topografische kaart van 1911 (bron: cartesius.be en NGI).

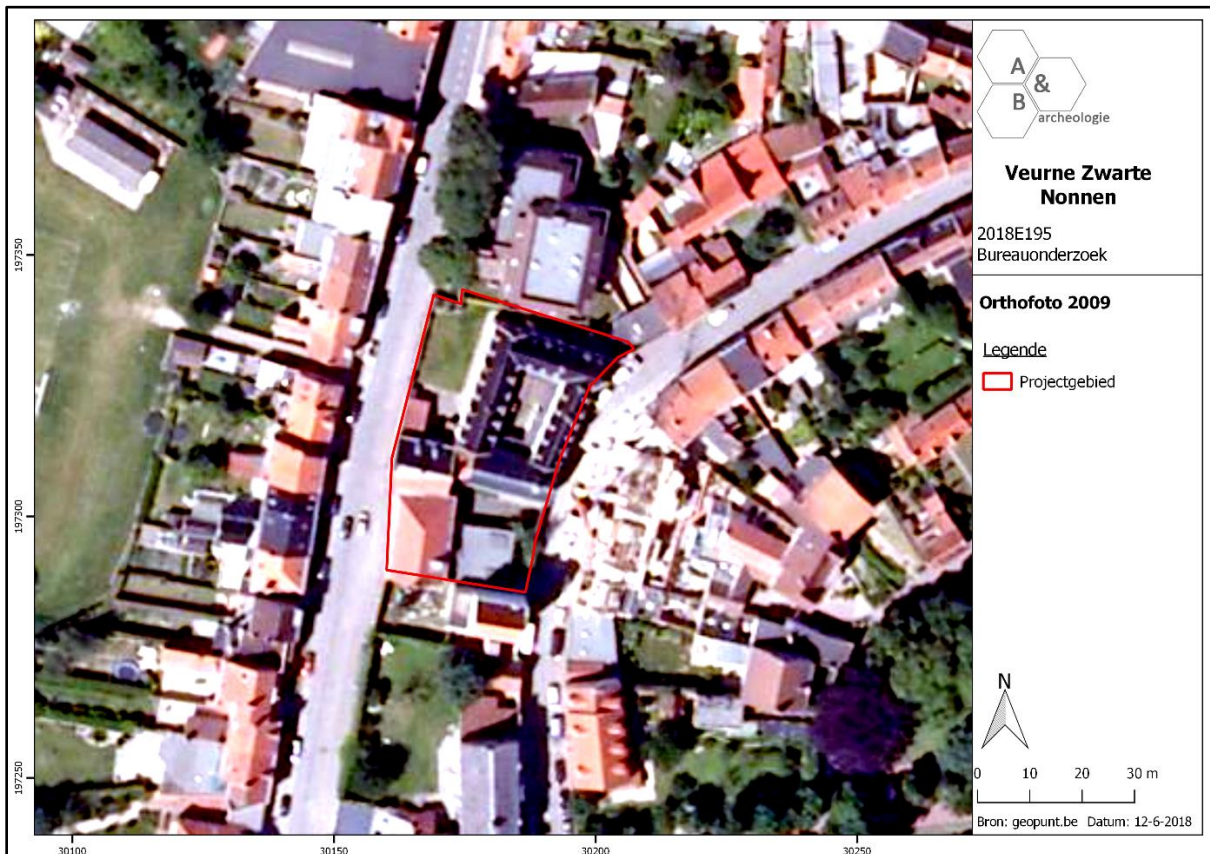
Figuur 26 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1971 (bron: geopunt.be).

Figuur 27 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1979-1990 (bron: geopunt.be).

Figuur 28 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2000-2003 (bron: geopunt.be).

Figuur 29 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2009 (bron: geopunt.be).

2.5. Archeologische situering

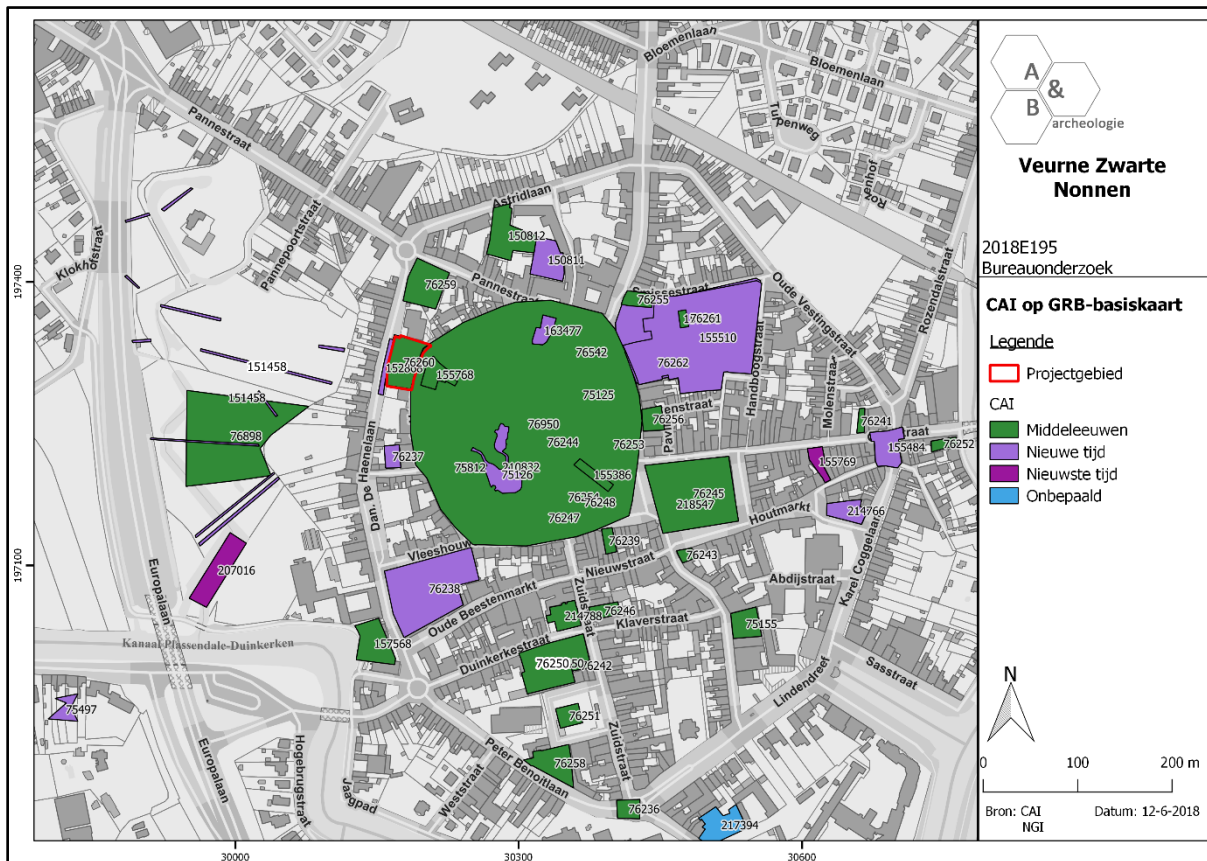
Belangrijk en relevant archeologisch onderzoek is in Veurne al herhaaldelijk uitgevoerd. In 1978 en 1979 werd de circulaire versterking onderzocht, de Karolingische vluchtburcht die in de 9de eeuw tegen het Noormannengeweld werd opgericht en die het bewijs vormt dat er in de buurt belangrijke bewoning voorkwam. In dezelfde beweging werd tussen 1978 en 1981 de geschiedenis van de motte archeologisch doorgelicht. Bij andere opgravingen of werfcontroles kwamen nog allerlei sporen van het Veurnse verleden aan het licht. Stadspoorten, elementen van de Vaubanversterking, de Sint-Walburgaproosdij, de afgebroken Sint-Denijskerk, maar ook resten van artisanale activiteit raakten zo gedocumenteerd.⁸

Bijzonder relevant is het feit dat er ter hoogte van het plangebied reeds een gekende archeologische site wordt aangeduid: CAI Locatie 76260 duidt op een werfcontrole in 2001 waarbij naar aanleiding van de bouw van onderkelderde service-flats laatmiddeleeuwse sporen werden aangetroffen. Ook in de periode 1982-1992 werden enkele archeologische registraties gedaan op het terrein. De precieze locatie van deze interventies is echter onduidelijk. De onderkelderde service-flats bevinden zich zo goed als zeker buiten de grenzen van het huidige plangebied. De aangetroffen sporen duiden echter op laatmiddeleeuwse occupatie in de directe omgeving: kuilen met opeenvolgende brandlaagjes, bruinverbrande zandlenzen en humeuze laagjes; een rechthoekige kuil met sporen van een houten bekisting; poeren, muurbasissen en een beerput van een oudere fase van het klooster.

Net ten westen werden bij een werfcontrole op 2 plaatsen in de Daniel Dehaenestraat resten gevonden van minstens 2 bakstenen rioleringsbuizen die min of meer haaks staan op de straat en mogelijk naar de stadsgracht leiden (CAI Locatie 152868).

---

⁸ Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: *Historische stadskern van Veurne* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/140015> (geraadpleegd op 11 juni 2018).

Figuur 30 Uitsnede uit de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) (bron: geopunt.be en CAI).

3. Synthese

3.1. Archeologisch verwachtingspatroon

Op basis van het bureauonderzoek kan volgend verwachtingspatroon vooropgesteld worden:

- Het plangebied is gelegen in de stadskern van Veurne, op de locatie van het klooster van de Zwarte Zusters, die zich hier vestigden rond 1500. Hoe de site er voordien uitzag is niet gekend. De oorspronkelijke kloostergebouwen raakten beschadigd tijdens de Eerste Wereldoorlog en werden nadien heropgebouwd. De kloosterkerk werd vroeger al afgebroken en begin 18de eeuw vervangen door de huidige kapel. Deze kapel en de huidige kloostergebouwen bevinden zich vermoedelijk niet exact op dezelfde plek als de oorspronkelijke gebouwen. Zo zou de eerste kapel zich oorspronkelijk ten noorden van het klooster hebben bevonden, momenteel ligt deze ten zuiden ervan. Het zuidelijke deel van het terrein is momenteel niet bebouwd, hoewel hier tot voor kort ook een aantal gebouwen aanwezig waren. Of deze voor een grote bodemverstoring gezorgd hebben, is niet duidelijk.

- Er kan een hoog archeologisch potentieel toegekend worden aan het plangebied. Het is gelegen tussen de ringwalburg uit de 9de eeuw in het oosten (Zwarte Nonnenstraat komt overeen met de begrenzing ervan) en de stadsversterking in het westen. Deze structuren zijn ouder dan het 16de-eeuwse klooster en tonen aan dat het terrein een lange middeleeuwse geschiedenis kan herbergen. Een eerste, beperkte archeologische weerslag hiervan werd reeds aangesneden bij eerdere archeologische interventies in de jaren 1980-1990-2000 op en nabij het plangebied, waarbij laatmiddeleeuwse sporen werden aangetroffen. Afgaande op het huidige maaiveldniveau (+6,00m TAW) en het vermoedelijke oorspronkelijk maaiveld (+4,00m TAW) kan een archeologisch pakket van bijna 2m dik verwacht worden.

3.2. Afweging verder vooronderzoek

De bestaande gebouwen worden omgevormd tot een hotel. Hiertoe zal over het volledige gebouwenbestand de bestaande vloer worden uitgebroken om een nieuwe betonvloer plus isolatie en chape te plaatsen. Er kan hierbij uitgegaan worden van een algemene bodemingreep tot ca. 40cm onder het huidige loopniveau. Plaatselijk wordt er dieper uitgegraven voor de aanleg van een riolering in enkele smalle sleuven (zie situering op rioleringsplan). Deze worden tot ca. 60cm onder het vloerniveau aangelegd. In de noordwestelijke en zuidwestelijke zone wordt een septische put voorzien, waar tot ca. 3m diep zal uitgegraven worden. In het zuidelijke gedeelte wordt een parking in grasdallen aangelegd met 18 parkeerplaatsen. Boven de meest westelijke parkeerplaatsen, tegen de westelijke perceelsgrens, wordt vervolgens een gebouw opgetrokken dat gefundeerd wordt op schroefpalen. Voor de aanleg van de parking zal tot ca. 50cm verstoord worden, de palen zullen plaatselijk een stuk dieper in de bodem gaan. Tegen de noordgevel van het centrale, meest westelijke gebouw wordt een kleine aanbouw voorzien, die dienst zal doen als uitbreiding van de voorziene keuken. Ook hier zal een bodemverstoring plaatsvinden voor de aanleg van funderingen en de vloer. Waar geen parking, nutsvoorzieningen of een aanbouw voorzien wordt, worden de

aanwezige groenzones behouden. Algemeen genomen zullen er op quasi het volledige plangebied bodemingrepen plaatsvinden, zij het wisselend van diepte: tot 40cm binnen in de gebouwen voor aanleg van nieuwe vloeren, tot 60cm waar de rioleringen worden aangelegd (zowel binnen als buiten de gebouwen), tot 50cm op de plek van de parking, tot 50 à 80cm op de plek van de noordelijke aanbouw, tot 3m op de plek van de septische putten, tot meerdere meter op de plek van de schroefpalen voor de zuidwestelijke nieuwbouw.

Het plangebied kent een hoge archeologische verwachting voor wat betreft stedelijke sites vanaf de 9de eeuw tot heden. Er kan een complexe stratigrafie verwacht worden op het terrein. Gezien de aanwezigheid van een klooster dat teruggaat tot begin 16de eeuw, is de kans bestaande dat er menselijke bijzettingen aanwezig zijn in de ondergrond. Aangezien de bovenste archeologische restanten zich in dergelijke stadscontexten soms heel ondiep onder het huidige maaiveld bevinden, is de kans zeer groot dat er belangrijk archeologisch erfgoed vernield zal worden bij de werken. Omdat op basis van enkel het bureauonderzoek de aan- of afwezigheid van een archeologische site, en de aard en bewaringstoestand ervan, echter niet precies kan aangetoond worden, is een verder vooronderzoek noodzakelijk. Dit verder vooronderzoek zal ongetwijfeld relevante kennisvermeerdering genereren voor zowel de algemene ontwikkelingsgeschiedenis van de stad Veurne, waarvan de geschiedenis minstens teruggaat tot de 9de eeuw, als voor de ontwikkeling van de site zelf voorafgaand het oprichten van het klooster, én voor de evolutie van de kloostergebouwen sinds begin 16de eeuw. Dit verder vooronderzoek dient in uitgesteld traject te gebeuren, aangezien het zal plaatsvinden in en rond een beschermd monument. Het voorafgaand uitvoeren van een destructief archeologisch onderzoek, nog voor bekend is of er een vergunning voor de geplande werken kan verkregen worden, moet vermeden worden om het bodemarchief op dergelijk belangrijke historische plaatsen niet onnodig te verstoren.

Bij de afweging voor een verder vooronderzoek worden alle gegevens van de bureaustudie geëvalueerd om zodoende een uitspraak te kunnen doen. In eerste instantie wordt gekeken naar de methodes met geen of het minste impact in de bodem. Deze onderzoeken vallen onder de noemer 'verder vooronderzoek zonder ingreep in de bodem' (landschappelijk bodemonderzoek, geofysisch onderzoek en veldkartering/metaaldetectie). Indien uit deze onderzoeken de afwezigheid van een archeologische site niet gestaafd kan worden, dient men verder over te gaan tot een 'vooronderzoek met ingreep in de bodem' (verkennend en waarderend archeologisch booronderzoek, proefsleuven en proefputten). In het geval een archeologische site aanwezig is, dient men eerst te proberen deze *in situ* te behouden. Indien dit niet mogelijk is, is een verdere opgraving noodzakelijk.

Gezien de ligging in een stadscontext, waarbij een complexe stratigrafie verwacht wordt, met het voorkomen van puinpakketten, funderingen, vloeren,... in de bodem, is het uitvoeren van een verder vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefputten en -sleuven, de enige relevante onderzoeksmethode om deze site te onderzoeken. Het doel van proefsleuven en proefputten is uitspraken te doen over de archeologische waarde van de totaliteit van een terrein door een beperkt maar statistisch representatief deel van dat terrein op te graven. Op die manier kan er een optimale inschatting gemaakt worden van het kennispotentieel aangezien deze methode informatie verschaft omtrent verspreiding, bewaring, aard en datering van de aangetroffen archeologische sporen. Het sleuvenplan, de richtlijnen en onderzoeksvragen worden voorgesteld in het programma van maatregelen.

3.3. Beantwoording onderzoeksvragen

- Zijn er archeologische of historische gegevens gekend over de site?

Het plangebied is gelegen in de stadskern van Veurne, op de locatie van het klooster van de Zwarte Zusters, die zich hier vestigden rond 1500. Hoe de site er voordien uitzag is niet gekend. De oorspronkelijke kloostergebouwen raakten beschadigd tijdens de Eerste Wereldoorlog en werden nadien heropgebouwd. De kloosterkerk werd vroeger al afgebroken en begin 18de eeuw vervangen door de huidige kapel. Deze kapel en de huidige kloostergebouwen bevinden zich vermoedelijk niet exact op dezelfde plek als de oorspronkelijke gebouwen. Zo zou de eerste kapel zich oorspronkelijk ten noorden van het klooster hebben bevonden, momenteel ligt deze ten zuiden ervan. Het zuidelijke deel van het terrein is momenteel niet bebouwd, hoewel hier tot voor kort ook een aantal gebouwen aanwezig waren. Of deze voor een grote bodemverstoring gezorgd hebben, is niet duidelijk. Er vonden op het terrein reeds enkele archeologische waarnemingen plaats, waarbij laatmiddeleeuwse sporen werden aangetroffen.

- Zijn er gegevens gekend dat de bodem (deels) verstoord is?

Neen.

- Zijn er landschappelijke factoren die invloed kunnen hebben op de gaafheid van eventuele archeologische sporen?

Neen.

- Wat is de impact van de geplande werken op het bodemarchief?

Algemeen genomen zullen er op quasi het volledige plangebied bodemingrepen plaatsvinden, zij het wisselend van diepte: tot 40cm binnen in de gebouwen voor aanleg van nieuwe vloeren, tot 60cm waar de rioleringen worden aangelegd (zowel binnen als buiten de gebouwen), tot 50cm op de plek van de parking, tot 50 à 80cm op de plek van de noordelijke aanbouw, tot 3m op de plek van de septische putten, tot meerdere meter op de plek van de schroefpalen voor de zuidwestelijke nieuwbouw.

- Is er een archeologische site aanwezig? Zo ja, wat zijn de karakteristieken en de bewaringstoestand ervan? Wat is de relatie met het landschap? Welke waarde heeft de site?

De aan- of afwezigheid van een archeologische site kan niet vastgesteld worden op basis van het bureauonderzoek. De kans is echter zeer reëel dat er een site met complexe stratigrafie aanwezig is.

- Wat is de te volgen strategie tijdens een eventueel verder onderzoek en welke bijkomende onderzoeksvragen moeten daarbij beantwoord worden?

Er dient een proefputten en -sleuvenonderzoek uitgevoerd te worden. Hierbij worden op weloverwogen plaatsen binnen het plangebied sleuven en putten uitgegraven tot op het eerste archeologische niveau, waarbij lokaal verdiept wordt tot op moederbodem om het totale aantal archeologische niveaus te proberen vaststellen. Dit onderzoek heeft als doel om het archeologisch

potentieel van het terrein in kaart te brengen. Zijn er archeologische sporen aanwezig? Behoren deze tot één of meerdere periodes? Hoeveel archeologische niveaus zijn te herkennen? Daarnaast is het ook belangrijk om de verstoringsgraad in kaart te brengen. Zijn de sporen goed bewaard? Kunnen er verstoringszones afgebakend worden? Afsluitend is het belangrijk om alle gegevens samen te beschouwen om zodoende een uitspraak te kunnen doen over het potentieel van het terrein. Hierbij wordt afgewogen of verder onderzoek nodig is in de vorm van een opgraving, over een deel of volledig het terrein, of kan er overgegaan worden tot een vrijgave bij afwezigheid van archeologische sporen, of is er eventueel een behoud in situ mogelijk. De modaliteiten van het verder vooronderzoek worden behandeld in het programma van maatregelen.

4. Samenvatting

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen te Veurne Zwarte Nonnenstraat 28 (provincie West-Vlaanderen), gelegen binnen de afgebakende archeologische zone van de historische stadskern van Veurne, waarbij de totale oppervlakte van de betrokken percelen 300m² of meer bedraagt en de bodemingrepen groter zijn dan 100m², dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

Het plangebied is 1679m² groot en kent een noordzuid georiënteerde, min of meer rechthoekige vorm. Het betreft een oude kloostersite, met in de noordoostelijke zone een U-vormige pandgang rond een binnenkoer met in het zuiden de kloosterkapel, waartegen aan de westelijke zijde enkele gebouwen zijn bijgebouwd. De noordwestelijke hoek en het zuidelijke deel van het plangebied zijn niet bebouwd en zijn begroeid met gras. Het westelijke deel van de kapel is onderkelderd.

Het plangebied is gelegen in de stadskern van Veurne, op de locatie van het klooster van de Zwarte Zusters, die zich hier vestigden rond 1500. Hoe de site er voordien uitzag is niet gekend. De oorspronkelijke kloostergebouwen raakten beschadigd tijdens de Eerste Wereldoorlog en werden nadien heropgebouwd. De kloosterkerk werd vroeger al afgebroken en begin 18de eeuw vervangen door de huidige kapel. Deze kapel en de huidige kloostergebouwen bevinden zich vermoedelijk niet exact op dezelfde plek als de oorspronkelijke gebouwen. Zo zou de eerste kapel zich oorspronkelijk ten noorden van het klooster hebben bevonden, momenteel ligt deze ten zuiden ervan. Het zuidelijke deel van het terrein is momenteel niet bebouwd, hoewel hier tot voor kort ook een aantal gebouwen aanwezig waren. Of deze voor een grote bodemverstoring gezorgd hebben, is niet duidelijk. Er kan een hoog archeologisch potentieel toegekend worden aan het plangebied. Het is gelegen tussen de ringwalburg uit de 9de eeuw in het oosten (Zwarte Nonnenstraat komt overeen met de begrenzing ervan) en de stadsversterking in het westen. Deze structuren zijn ouder dan het 16de-eeuwse klooster en tonen aan dat het terrein een lange middeleeuwse geschiedenis kan herbergen. Een eerste, beperkte archeologische weerslag hiervan werd reeds aangesneden bij eerdere archeologische interventies in de jaren 1980-1990-2000 op en nabij het plangebied, waarbij laatmiddeleeuwse sporen werden aangetroffen. Afgaande op het huidige maaiveldniveau (+6,00m TAW) en het vermoedelijke oorspronkelijk maaiveld (+4,00m TAW) kan een archeologisch pakket van bijna 2m dik verwacht worden.

De bestaande gebouwen worden omgevormd tot een hotel. Hiertoe zal over het volledige gebouwenbestand de bestaande vloer worden uitgebroken om een nieuwe betonvloer plus isolatie en chape te plaatsen. Er kan hierbij uitgegaan worden van een algemene bodemingreep tot ca. 40cm onder het huidige looppniveau. Plaatselijk wordt er dieper uitgegraven voor de aanleg van een riolering in enkele smalle sleuven (zie situering op rioleringsplan). Deze worden tot ca. 60cm onder het vloerniveau aangelegd. In de noordwestelijke en zuidwestelijke zone wordt een septische put voorzien, waar tot ca. 3m diep zal uitgegraven worden. In het zuidelijke gedeelte wordt een parking in grasdallen aangelegd met 18 parkeerplaatsen. Boven de meest westelijke parkeerplaatsen, tegen de westelijke perceelsgrens, wordt vervolgens een gebouw opgetrokken dat gefundeerd wordt op schroefpalen. Voor de aanleg van de parking zal tot ca. 50cm verstoord worden, de palen zullen

plaatselijk een stuk dieper in de bodem gaan. Tegen de noordgevel van het centrale, meest westelijke gebouw wordt een kleine aanbouw voorzien, die dienst zal doen als uitbreiding van de voorziene keuken. Ook hier zal een bodemverstoring plaatsvinden voor de aanleg van funderingen en de vloer. Waar geen parking, nutsvoorzieningen of een aanbouw voorzien wordt, worden de aanwezige groenzones behouden. Algemeen genomen zullen er op quasi het volledige plangebied bodemingrepen plaatsvinden, zij het wisselend van diepte: tot 40cm binnen in de gebouwen voor aanleg van nieuwe vloeren, tot 60cm waar de rioleringen worden aangelegd (zowel binnen als buiten de gebouwen), tot 50cm op de plek van de parking, tot 50 à 80cm op de plek van de noordelijke aanbouw, tot 3m op de plek van de septische putten, tot meerdere meter op de plek van de schroefpalen voor de zuidwestelijke nieuwbouw.

Het plangebied kent een hoge archeologische verwachting voor wat betreft stedelijke sites vanaf de 9de eeuw tot heden. Er kan een complexe stratigrafie verwacht worden op het terrein. Gezien de aanwezigheid van een klooster dat teruggaat tot begin 16de eeuw, is de kans bestaande dat er menselijke bijzettingen aanwezig zijn in de ondergrond. Aangezien de bovenste archeologische restanten zich in dergelijke stadscontexten soms heel ondiep onder het huidige maaiveld bevinden, is de kans zeer groot dat er belangrijk archeologisch erfgoed vernield zal worden bij de werken. Omdat op basis van enkel het bureauonderzoek de aan- of afwezigheid van een archeologische site, en de aard en bewaringstoestand ervan, echter niet precies kan aangetoond worden, is een verder vooronderzoek noodzakelijk. Dit verder vooronderzoek zal ongetwijfeld relevante kennisvermeerdering genereren voor zowel de algemene ontwikkelingsgeschiedenis van de stad Veurne, waarvan de geschiedenis minstens teruggaat tot de 9de eeuw, als voor de ontwikkeling van de site zelf voorafgaand het oprichten van het klooster, én voor de evolutie van de kloostergebouwen sinds begin 16de eeuw. Dit verder vooronderzoek dient in uitgesteld traject te gebeuren, aangezien het zal plaatsvinden in en rond een beschermd monument. Het voorafgaand uitvoeren van een destructief archeologisch onderzoek, nog voor bekend is of er een vergunning voor de geplande werken kan verkregen worden, moet vermeden worden om het bodemarchief op dergelijk belangrijke historische plaatsen niet onnodig te verstoren.

Gezien de ligging in een stadscontext, waarbij een complexe stratigrafie verwacht wordt, met het voorkomen van puinpakketten, funderingen, vloeren,... in de bodem, is het uitvoeren van een verder vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefputten en -sleuven, de enige relevante onderzoeksmethode om deze site te onderzoeken. Het sleuvenplan, de richtlijnen en onderzoeksvragen worden voorgesteld in het programma van maatregelen

5. Bibliografie

- <https://inventaris.onroenderfgoed.be>
- <https://cai.onroenderfgoed.be/>
- <http://www.geopunt.be/kaart>
- <http://www.cartesius.be/CartesiusPortal/>
- <http://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb/>
- <http://www.ngi.be/topomapviewer/>
- <http://uurl.kbr.be>
- <https://www.sanderusmaps.com>

6. Bijlages

- Figurenlijst

Figuur 1 Zicht op het plangebied op de meest recente luchtfoto van 2017 (bron: geopunt.be).	7
Figuur 2 Grondplan bestaande toestand (bron: initiatiefnemer).	8
Figuur 3 Uitsnede uit het ontwerpplan – kelder en riolering (bron: initiatiefnemer).	10
Figuur 4 Uitsnede uit het ontwerpplan – gelijkvloers (bron: initiatiefnemer).	10
Figuur 5 Aanduiding van de aanbouw in het zuidwesten (bron: initiatiefnemer).	11
Figuur 6 Aanduiding van de aanbouw in het noordwesten (bron: initiatiefnemer).	11
Figuur 7 Zicht op de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).	12
Figuur 8 Detailopname van de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).	13
Figuur 9 Zicht op het kadasterplan (bron: geopunt.be).	13
Figuur 10 Zicht op de bodemgebruikkaart met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).	14
Figuur 11 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel (bron: geopunt.be).	15
Figuur 12 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel, op siteniveau (bron: geopunt.be).	15
Figuur 13 Zicht op de Potentiële bodemerosiekaart (bron: geopunt.be).	16
Figuur 14 Zicht op de bodemkaart (bron: DOV).	17
Figuur 15 Uitsnede uit de Tertiair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).	17
Figuur 16 Uitsnede uit de Quartair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).	18
Figuur 17 Uitleg bij de Quartair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).	18
Figuur 18 Uitsnede uit de kaart van Deventer (1550-1555) met aanduiding van het plangebied (bron: http://uurl.kbr.be).	22
Figuur 19 Uitsnede uit de kaart van Sanderus (1641-1644) met aanduiding van het plangebied (bron: https://www.sanderusmaps.com).	23
Figuur 20 Uitsnede uit de Ferrariskaart met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).	24
Figuur 21 Uitsnede uit de Atlas der Buurtwegen (bron: geopunt.be).	24
Figuur 22 Uitsnede uit de Poppkaart (bron: geopunt.be).	25
Figuur 23 Uitsnede uit de kaart van Vandermaelen (bron: geopunt.be).	25
Figuur 24 Uitsnede uit de topografische kaart van 1883 (bron: cartesius.be en NGI).	26
Figuur 25 Uitsnede uit de topografische kaart van 1911 (bron: cartesius.be en NGI).	26
Figuur 26 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1971 (bron: geopunt.be).	27
Figuur 27 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1979-1990 (bron: geopunt.be).	27
Figuur 28 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2000-2003 (bron: geopunt.be).	28
Figuur 29 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2009 (bron: geopunt.be).	28
Figuur 30 Uitsnede uit de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) (bron: geopunt.be en CAI).	30

Bijlage: Ontwerpplannen (bron: initiatiefnemer).

